

til Venstre, og som ikke er i stand til at slippe for det. Jeg synes, det maner til eftertanke, at Venstre ikke ønsker bare at give en frameldingsordning for de steder, hvorfra Venstre får sine penge.

Justitsministeren (Bjørn Westh):

Jeg skal ikke forlænge debatten yderligere. Jeg vil godt svare på et spørgsmål, der blev stillet til mig af hr. Holger K. Nielsen. Jeg forstod, at spørgsmålet gik på, om tilskud til kandidater er personlig indkomst for kandidaten. Det er sådan i det lovforslag, der ligger fra indenrigsministerens side, at tilskud på over 20.000 kr., der gives til lokale organisationer, skal indberettes til de myndigheder, der skal modtage regnskab for de lokale organisationer.

Så vil jeg i øvrigt på regeringens vegne takke for en positiv modtagelse af disse to forslag, der er stillet af et flertal i Folketinget. Jeg tror bestemt, at det er til gavn for folkestyret, for åbenheden og for den politiske debat, at disse forslag kan gennemføres.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Udvalget for Forretningsordenen. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 245: Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner. (Udligningsreform).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 28/4 95).

Sammen med denne sag foretoges den næste på dagsordenen opførte sag, nemlig:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 246: Forslag til lov om ændring af lov om kommunal indkomstskat og forskellige andre love. (Tilbud om budgetsikkerhed ved statsgaranteret udskrivningsgrundlag samt ændringer som følge af kommunal udligningsreform).

Af indenrigsministeren (Birte Weiss).
(Fremsat 28/4 95).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Ole Stavad (S):

De kommunale udligningsordninger skal forsøge at tage højde for en række hensyn, som der er behov for at tilgodese i forhold til den kommunale økonomi. Formålet er selvfølgelig at skabe den bedst mulige sammenhæng mellem den skat, som den enkelte kommune udskriver, og så det politisk valgte serviceniveau.

Problemet er ofte, når man laver ændringer i systemerne, at det, der er den umiddelbare måde, man vurderer på, om det er et godt forslag eller et mindre godt forslag, er, at man går ind i tabellen, finder sin egen kommune og ser, om man vinder eller taber. De, der tjener på ændringerne, har normalt tilbøjelighed til at synes, at det er et godt forslag. De, der taber, er mere i tvivl, for at sige det stilfærdigt.

Når vi står med en så omfattende ændring af regelsættet, som tilfældet er her, så synes jeg, det er vigtigt at holde fast i, at når vi ser på resultatet af det, man kan beregne på, ja, så er det faktisk kun en enkelt brik i forhold til det at lægge budgetter for en kommune. I det puslespil, der skal samles, inden det samlede og færdige budget ligger, kommer der mange, mange andre ting, der virker ind på resultatet.

De ændringer, som udligningssystemet skaber for den enkelte kommune med det forslag, som indenrigsministeren her har fremsat, er set i forhold til de samlede beløb forholdsvis beskedne for de fleste kommuner, og dertil kommer, at forslaget indeholder en overgangsordning, som betyder, at ingen kommune får en belastning, der ligger ud over 2 til 3 promille af kommunens udskrivningsgrundlag.

Når man ser på de beregninger, som kan foretages på den del af reformen, der kan laves konkrete beregninger for, bør man også være

opmærksom på, at der er en række andre forhold, som spiller afgørende ind. Der er faktisk i den måde, hvorpå lovforslaget er skruet sammen, en betydelig sikkerhed for, at der vil være modgående tendenser for den enkelte kommune, som afbøder en negativ virkning i forslaget.

Såfremt vi står med en kommune, som befinder sig i en situation, hvor man har en lavere vækst end gennemsnittet, vil kommunen i sagens natur være interesseret i at abonnere på den budgetgaranti, som sikrer, at de får et højere udskrivningsgrundlag og dermed flere penge i kassen end uden det forslag, som indenrigsministeren her fremsætter.

Er kommunen ikke interesseret i at abonnere på budgetgarantien – og det er kommunens eget frie valg – ja, så må det være udtryk for, at den pågældende kommune forventer en højere vækst i sit område end den vækst, man gennemsnitlig kan forvente i kommunerne. Og den situation vil naturligvis betyde, at da man befinder sig i en højvækstsituation og dermed er gunstigere stillet end andre tilsvarende kommuner, så vil den merindtægt, man får, som følge af at man har en højere vækst end andre, være med til at afbøde en eventuel negativ virkning.

Det gør det også lettere at lave om, når man laver om i en situation, hvor der er gang i økonomien, og det, at vi har god gang i dansk økonomi i øjeblikket, at flere kommer i beskæftigelse, at antallet af bistandsmodtagere falder, at der i det hele taget sker en lang række positive ting, er med til også at påvirke den kommunale økonomi i positiv retning.

Vi kan da også se, at der i kommunerne, primærkommunerne set under ét, i øjeblikket er en ganske god likviditet. Ser vi på udviklingen i den primærkommunale likviditet, er den steget med ganske mange milliarder kroner i løbet af de seneste par år.

Så derfor er det et gunstigt tidspunkt at foretage ændringer, justeringer, som dem, der her lægges op til. Det er også mit indtryk, at der har været et stort, generelt ønske og en generel enighed i kommunerne, helt uafhængigt af hvor man havde det politiske flertal, om, at der var et behov for at få gennemført mere gennemsigtige ordninger, at der var behov for at få systemer, som var enklere, som var lettere at forstå, som gjorde det lettere at se, hvordan man nåede frem til det resultat, man så også når frem til.

Jeg synes, at forslagene fra indenrigsministeren i ganske betydelig udstrækning imødekommer det synspunkt, men det betyder selvfølgelig

også, at når man skal lave forenklinger, når man skal ind og se på den måde, man gør ting på, må der gennemføres en række justeringer. Det betyder i sig selv, at der er en række kommuner, der giver et lidt andet resultat alene af den grund. Og derfor kan man ikke med nogen saglighed tale om at få gennemført forenklinger, uden at man også er parat til at acceptere de konsekvenser, der måtte følge med.

Men ud over forenkling, ud over større gennemsigthed, er der selvfølgelig et afgørende ønske fra Socialdemokratiets side, som vi er glade for at regeringen har været enig i, om, at vi med de nye udligningssystemer skulle tage et større socialt hensyn; at der skulle være sikret en bedre social balance imellem den økonomi, den enkelte kommune har til rådighed, set i forhold til de sociale problemer, som den enkelte kommune står over for at skulle løse; at de bykommuner med store sociale problemer, der som trækpapir har suget sociale opgaver til sig, som de ikke bare løser på deres egne vegne, men som de løser på hele det pågældende områdes vegne, skal sikres en fornuftig økonomi.

Vi vil ikke i Danmark på noget tidspunkt acceptere det, vi ser i visse andre større byer uden for landet, nemlig at mennesker bliver nødt til at bo i papkasser. Det er selvfølgelig meget forenklet sagt, men de opgaver, som kan løses med penge – og ikke alle sociale problemer af den karakter kan løses med penge – har vi et ansvar for at sikre at der også er taget højde for, så godt vi kan, også i udligningssystemet.

Men der er også taget hensyn til de mindre kommuner, til de kommuner, som har et lavt udskrivningsgrundlag. Det grundbeløb, der indføres som noget nyt med 7,5 mio. kr. som, skal vi sige starten på udligningen, hjælper de små kommuner. Det, at man forbedrer overudligningen op til 90 pct. for de kommuner på landsplan, som ligger under landsgennemsnittet, er klart med til at hjælpe i forhold til de kommuner.

Derudover skal det også nævnes, at vi får forbedret kommunernes ligningsincitament. Det, at kommunerne nu får mulighed for at få lov til at beholde hele skatteprovenuet for ligningen, mener jeg er et stort skridt i den rigtige retning. Det er ikke mindst et ønske, der har været fremført af konservativt styrede omegnskommuner til København. Det er nu imødekommet.

Endelig synes jeg, det er et godt forslag, at indenrigsministeren sikrer, at den enkelte kom-

mune kan få en budgetsikkerhed ved at abonnere på budgetgarantien, som betyder, at lavvækstkommuner får en hjælpende hånd, og lavvækstkommuner er jo noget, der skifter fra periode til periode. De kommuner, som nyder gavn af den garanti i øjeblikket, kan være dem, der kommer til at være med til at betale i en anden situation.

Derfor er det tilbud, hvor den enkelte kommune efter sit eget frie valg kan vælge at abonnere på den budgetgaranti og dermed opnå den budgetsikkerhed og være fri for efterfølgende afregninger, lige bortset fra afregningen af ligningsprovenu, når man har sikret – forhåbentlig med de incitament, der ligger her – en god ligningsindsats, et godt tilbud til den enkelte kommune, som man kan tage imod ud fra sit eget frie valg.

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg må sige efter at have hørt den socialdemokratiske ordførers indlæg, at det er lige før, jeg betvivler, at det er det samme forslag, vi har over for os. Så derfor vil jeg skynde mig fra starten at sige, at det er helt klart, at Venstre ikke kan støtte det fremsatte forslag – hverken dets indhold eller dets tilblivelse.

Lovforslaget er gennemsyret af en venstredrejning i regeringens politik, en genindførelse af den gammeldags betonsocialisme, og det er jo ikke uden grund, at der er fest og glade dage i SF og Enhedslisten.

Efter en 12-15 edb-kørsler lykkedes det regeringen at få et forslag frem, der kunne tilfredsstille de to partier – et forslag, der vidner om en grundlæggende mangel på forståelse for kommunale forhold. Facit var givet på forhånd – en vennefest – og prisen har ingen betydning. Som hr. Frank Aaen fra Enhedslisten udtrykte det: Vi har fået indført, at ikke kun København, men også de øvrige større provinsbyer skal have mere ud af udligningen.

Det betød, at de mindre kommuner måtte stå for skud. Det oprindelige forslag blev ændret – ikke ud fra saglige, forståelige kriterier, men sådan at de fem største provinsbyer vandt og de mindste kommuner tabte.

Dertil kommer, at de veldrevne og solide kommuner både i hovedstadsområdet og i resten af landet skal betale til den ineffektivitet, der trives så godt i Københavns Kommune. Det var vel også derfor, at forslaget blev til uden rådslagning med Kommunernes Landsforening og Amdsrådsforeningen. Det tålte ikke dagens lys, før der var indgået forlig.

Forslaget vil medføre en stigning i de offentlige udgifter, både fordi regeringen i nogle overgangsforslag er nødt til at betale sig fri for sin dårlige samvittighed, og fordi både Københavns Kommune og en række andre kommuner, der får millioner uden at have brug for dem, vil sætte forbruget op. En del af dem, der skal betale for gildet, kan kun gøre det ved at hæve skatten, og så er de offentlige udgifter på vej op igen, måske med 1 mia. kr. eller mere.

Forslaget opererer også med større valgfrihed i budgetlægningen, som det hedder. Den enkelte kommune kan vælge mellem to forskellige budgetmetoder på skattesiden og udlignings-siden: Selvbudgetteret skat og udligning eller en storebror aftale med staten, som så giver en garanti på skat, tilskud og udligning. Hvis kommunen i forhold til udmeldingen får overskud, tager staten den del, og hvis det giver underskud, dækker staten.

Efter Venstres opfattelse er en sådan budgetgaranti farlig lokkemad. Man fjerner sammenhængen mellem den lokale beskatning og det politisk besluttede serviceniveau. Næste trin kan nemt blive, at kommunernes ret til skatteudskrivning inddrages; så er selvstyret i fare og økonomisk centralisme tæt på en realitet.

Hvis forslaget vedtages, så har vi forladt de objektive udgiftsbehov og indført subjektive vennevurderinger. Forslaget er særdeles upræcist, og ofte er det blot brede vendinger, der anvendes. Det styrker det synspunkt, at regeringen fra starten besluttede sig for facit, og derefter har man regnet baglæns og fundet de kriterier, procenter og begreber, så man kan sørge for, at udligningsmidlerne kanaliseres derhen, hvor regeringen har besluttet de skal lande.

Lad os tage nogle eksempler:

Man har ønsket en øget udligningsgrad for at forbedre den sociale balance, siger man. Det virker mere, som om kommunerne skal gøres ens. Yderligere er det vores opfattelse, at jo mere en kommune får forærende udefra, des mindre animeres den til at påtage sig et ansvar for sin egen økonomi.

Man har opfundet et grundtillæg på 7,5 mio. kr. Man kalder det også for startudgifter. Hvordan er man kommet frem til det tal?

Man har fundet det rimeligt at ophæve vej-kriteriet, for, som man skriver i »Nyt til Kommunerne«:

»Kommunens vejlængde har isoleret set kun ringe sammenhæng med de faktiske vejudgifter, der i lige så høj grad afhænger af trafik-tæthed m.m.«

Hvordan har man fundet ud af det? Min oplevelse er da, at det ikke kun er slitage, der nødvendiggør behov for slidlag. Det er da i lige så høj grad f.eks. en hård vinter og asfaltens generelle holdbarhed, og det falder vel nogenlunde ens.

De sociale kriterier skal fremover præsenteres i form af et socialt indeks. Her har man så nu fået et instrument, så regeringen kan ændre lidt i kriterierne, hvis det ikke er vennerne, der får. På længere sigt vil det kunne være med til at sløre f.eks. Københavns problem, hvor borgerrepræsentationen i dag åbenbart kan vedtage udgifter uden at stå til ansvar for finansieringen.

Det nuværende boligkriterium ændres. Kriteriet gøres i dag op som summen af samtlige boliger før 1920 uden centralvarme og udlejningslejligheder og enkeltværelser opført efter 1964. Regeringen vil ændre kriteriet, fordi den ikke mener, at der findes flere kontanthjælpsmodtagere i lejligheder, der er opført efter 1964. Man erkender også, at man ikke kan opstille et boligkriterium, der kan anvendes retfærdigt. Jamen, spørger jeg, hvorfor bevarer man så kriteriet? Drop det dog. Det har kun ét formål: At omegnskommunerne i Storkøbenhavn skal hælde penge i Københavns Kommunes bundløse kasse.

Kriteriet vedrørende antal fuldtidsledige og antal erhvervsaktive kvinder ændres til antal personer uden beskæftigelse. Nu skal kriteriet i stedet generelt være møntet på kommunens sociale udgifter til kontanthjælp, beskæftigelse, indsats for særligt udsatte grupper og indsats for unge osv., altså en nedprioritering af de kommuner, der har koncentreret deres indsats til gavn for de ledige. Hvad er ideen i det?

Endelig som det sidste eksempel: Kriteriet for antal udlændinge fra tredjelande skal vægtes kraftigere, hedder det. Det kan jo undre, når det i bemærkningerne hedder:

»Det forudsættes fortsat, at kommunernes udgifter vedrørende indvandrere og flygtninge udlignes via de særlige udligningsordninger.«

I bemærkningerne til lovforslaget hedder det, at antallet af udlændinge i kommunen i et vist omfang kan beskrive nogle overordnede sociale sammenhænge i kommunen. Hvilke? Man kan i hvert fald ikke angribe indenrigsministeren for at være præcis.

Generelt må man altså sige, at det er meget upræcist, og det ville være dejligt, hvis man fik defineret nogle flere af disse begreber.

Forslaget vil altså ikke efter Venstres opfattelse medføre en forenkling. Det er makværk. Forslaget skjuler, om en kommune er god eller dårlig til at holde hus med skattekroneerne. Omegnskommunerne i Storkøbenhavn skal betale for festen i København. 844 mio. kr. alt indregnet bliver det til i 1996. Og i landdistrikterne sidder kommunerne tilbage med løftet om en tilførsel af 100 mio. kr. over 4 år. Nu kender de regeringen: Den løber fra sit løfte og henter det hele igen. F.eks. – for jeg håber, Folketingets medlemmer også har fået det tilsendt – vil de kommuner, der er med i sammenslutningen Det skæve Danmark, miste 78,5 mio. kr. om året. Det kan ikke bortforklares med snak.

Regeringen har også efter min mening vist sin sande holdning over for KL og Amtsrådsforeningen. Den fandt det ikke nødvendigt at rådføre sig med disse organisationer, inden den fremsatte sit forslag. Regeringen, SF og Enhedslisten er langt fra de kommunale forhold, ellers ville de lægge øre til kritikken.

Afslutningsvis vil jeg gerne kommentere selve proceduren omkring fremsættelsen af forslaget. Forslaget skal hastes igennem inden grundlovsdag. Det er ganske enkelt uanstændigt. Man er i tidsnød, siger man. Det kan jo undre, når man erindrer sig, at statsministeren i sin åbningstale i oktober bekendtgjorde, at der ville komme ændringer på dette område. I en pressemeddelelse den 13. januar fra indenrigsministeren lød det samme budskab. Torsdag den 27. april fandt man det rimeligt at orientere de to største oppositionspartier. Det vil sige, en orientering var der sådan set ikke tale om. Det bar nærmest præg af en invitation til deltagelse i udformningen af en ny ordning. Vi er klar, sagde ministeren, vi håber, I vil vende tilbage med spørgsmål osv., vi har døgnåbent, sammen må vi kunne finde ud af det.

Men det skulle vise sig, at der ikke var hold i den snak. Allerede fredag morgen fik vi syn for sagn. I aviserne kunne vi læse, at der var indgået forlig med SF og Enhedslisten. Det har regeringen selvfølgelig ret til, men det er utroligt, at regeringen behandler sine partnere i finansloven så skamløst. Den slags forpester klimaet, og vi håber, at Det Radikale Venstre og CD i det mindste kan indse, at det er en uanstændig optræden fra regeringens side.

Regeringen bør erkende, at den ikke kan nå at gennemføre reformen i denne samling. Den bør i stedet gå ind i konstruktive forhandlinger med Folketingets partier og satse på en gennemførelse

se i næste samling. Det vil give mulighed for at mindske den ødelæggende effekt, som dette forslag vil bringe med sig, og regeringen vil få tid til at opbygge et troværdigt forhold til kommunerne. Det har den virkelig behov for.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil starte med at rette nogle af de åbenbart forkerte ting i hr. Hans Christian Schmidts fremlæggelse. Det er rigtigt, at København får af de kommuner, der har ligget som skattelykommuner rundt om København. Det er rigtigt, at byer, der har hygget sig og ikke taget del i at løse de sociale problemer, som ikke har haft almennyttigt boligbyggeri, ikke har taget sociale problemer, men har efterladt dem i København, skal betale. Det er også noget villet, men det gælder jo ikke kun for København, det gælder også omegnskommunerne, at de kommuner, der påtager sig de store sociale opgaver, som f.eks. Brøndby, som f.eks. Ishøj, som f.eks. Albertslund, får, mens de kommuner, der ikke tager del i at løse de sociale opgaver, er dem, der giver.

Det opfatter vi i SF som et udtryk for social retfærdighed. Det er noget villet, det er ikke noget tilfældigt, det er ikke noget makværk, det var et ønske, vi havde.

Må jeg godt sige til den lidt platte diskussion, som jeg synes hr. Hans Christian Schmidt rejser med udtryk som »når vennerne får«, at det jo ikke er den måde, vi har siddet og forhandlet på; vi har ikke krydset af, hvilke typer borgmestre man nu havde.

Må jeg gøre opmærksom på, at bl.a. Esbjerg får, og det skyldes ikke en afgrundsdyb beundring for Esbjergs måde at forvalte deres by på fra SF's side, kan jeg garantere, men det er klart, at når man putter kriterier ind, der hedder, at de sociale kriterier vægter tungere, så bliver det synligt, hvad det er for byer, der har de store sociale problemer, og det har f.eks. Esbjerg, og så får Esbjerg uanset politisk farve på byens styre.

Må jeg godt sige om det kommunale selvstyre, der skulle være i fare: Jeg har altid opfattet Venstre som et parti, der holder store taler om frihed. Hvordan kan man påstå, at det kommunale selvstyre er i fare, når det er fastslået, at det er en del af dette forlig, at der ikke kan pilles ved valgfriheden for kommunerne? Det står som en del af forligsteksten, at det ikke kan

ændres – dér har hvert parti i forliget vetoret, og jeg kan godt garantere på SF's vegne, at der ikke bliver ændret ved frivilligheden til at indgå disse her aftaler, og så er det jo meningsløst at tale om en trussel imod det kommunale selvstyre.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Hr. Hans Christian Schmidt ønsker nu at skabe en myte om, at vi har grebet ind over for det kommunale selvstyre, og man taler om venne-aftaler osv., osv. Jeg synes, det er i orden og helt rimeligt, at Venstre erklærer sig dybt uenige i det politiske resultat, som er opnået. Det synes jeg er helt rimeligt, for jeg er fuldstændig klar over, at det, vi har lavet, nemlig at give den kommunale udligning en mere klar social profil, er i modstrid med Venstres ønsker og med Venstres politik.

Men jeg synes, at hr. Hans Christian Schmidt skulle afholde sig fra at kalde resultatet usagligt. Det, vi har lavet, er overordentlig sammenhængende. Det er præcis rettet derhen, hvor der ud fra sociale kriterier er mest brug for pengene, og jeg vedkender mig gerne, at Enhedslisten på et tidligt tidspunkt under vores drøftelser med regeringen stillede forslag om, at netop de store bykommuner, eller rettere sagt de kommuner, hvor der er store sociale problemer, og boligområder med koncentrerede sociale problemer, og som også har mange flygtninge og indvandrere, skulle særligt tilgodeses.

Det overrasker mig overhovedet ikke, at Venstre vender sig imod det. Det er helt naturligt ud fra Venstres holdninger, for Venstre ønsker en mere skæv indkomstfordeling. Venstre ønsker ikke at tilgodese dem, som har de største sociale problemer, og derfor er Venstre modstander af det forlig, som er indgået mellem regeringen og SF og Enhedslisten. Det er fuldstændig naturligt. Det er borgerlig politik.

Men jeg synes, man skulle afholde sig fra denne mytedannelse, dette forsøg på at sige, at det er usagligt, dette forsøg på at skabe myter om indgreb i det kommunale selvstyre. Det har det ingenting at gøre med, men det har noget at gøre med fordelingspolitik, om hvorvidt man skal have en mere rimelig social fordeling af midlerne i dette land, eller om man skal fortsætte – sådan som Venstre jo desværre har haft held til gennem mange, mange år – med at gøre Danmark mere og mere skævt.

Det er ganske enkelt det, debatten drejer sig om, og vi er utrolig glade for i Enhedslisten, at det i denne sag er lykkedes at opnå resultater sammen med regeringen i den rigtige sociale retning, i den modsatte retning af den, som lå i finanslovforliget, hvor Venstre og De Konservative var inde i billedet, og jeg håber da i øvrigt, at det kan give mulighed også på andre områder for, at vi følger dette samarbejde mellem Enhedslisten og regeringen op.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Det er jo helt fair, at politiske partier og dermed vi, der er valgt på forskellig politisk grundlag, har en uenighed, men jeg synes, det er lidt beskæmmende, at når det sker, så begynder man at bruge meget stærke ord.

Hr. Hans Christian Schmidt talte om betonsocialisme. Jeg har efterhånden det indtryk, at i Venstres terminologi er betonsocialisme alt det, der tager hensyn til de svageste i vort samfund, og det, som Venstre opfatter som moderne, er dér, hvor man tager fra dem, der har mindst, og giver til dem, der har mest.

Jeg vil godt sige, at med den opfattelse, som Venstre tilsyneladende har af at være moderne, så har jeg ikke noget ønske om at være moderne. Og jeg synes, det er beskæmmende, at Venstre er blevet så moderne, som Venstre er, så de tilsyneladende ikke længere, hvis de nogen sinde har haft den holdning, mener, at der skal tages nødvendige sociale hensyn.

Så kun den yderligere bemærkning, at når man lyttede til Venstres ordfører, fik man det indtryk, at det var nogle ganske bestemte kommuner; det var bestemt ikke landkommuner, det var ikke tyndt befolkede kommuner, der var imellem vinderne her. Hvis vi tager, så vidt jeg har kunnet finde tallene frem i de lister, vi har fået, de ti vindere, så befinder der sig blandt de ti vindere, altså dem, der har fået forholdsmeetsigt mest ud af disse her ændringer, f.eks. på førstepladsen en kommune som Marstal; der befinder sig på fjerdepladsen en kommune som Læsø; der befinder sig på ottendepladsen en kommune som Fanø.

Derudover har indenrigsministeren, har jeg forstået, skaffet mulighed for at forøge puljen til vanskeligt stillede kommuner med yderligere 20 mio. kr., sådan at hvis der i forhold til kommuner med lavt skattegrundlag og en dårlig økonomi er et behov, ja, så er der også en ekstra

pose penge at gøre godt med i de konkrete situationer.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Der har været flere bemærkninger, og en af dem går ud på, at man ikke fra oppositionens side skal dramatisere, at man ikke skal tegne mørke skyer omkring dette forslag. Dér vil jeg sige, at det gør vi heller ikke; det klarer forslaget så udmærket selv, så det er der ingen grund til at vi bærer ved til.

Men det, vi må spørge indenrigsministeren om, er jo: Hvorfor har det så ikke været forelagt KL og Amtsrådsforeningen? Det er dog almindelig sædvane. Hvorfor har det ikke været det, når det er så åbenlyst?

Jeg noterede mig også, at både hr. Villy Søvnald og hr. Keld Albrechtsen var inde på dem, der har brug for pengene. Hvorfor siger Sønderborgs borgmester, Ingolf Winzor, så i et tv-indslag: Jeg ved sådan set ikke helt, hvad vi skal bruge pengene til, men vi kan jo sætte dem ind på kassekreditten. Hvorfor udtaler kommunaldirektøren i Vejle by: Vi er elitedivisionen, så vi forstår ikke helt, hvorfor vi får dem. Men altså nu får vi dem så.

Kan man ikke komme op og fortælle mig, hvordan det så er, man har lavet det. Hvordan er det tallene er kørt igennem? Det er jo spændende.

Hr. Keld Albrechtsen taler om flygtninge. Man skriver, at der er nogle overordnede sociale sammenhænge. Kan hr. Keld Albrechtsen ikke redegøre for, hvad disse sociale overordnede sammenhænge er, som skal gøre, at det skal væk? For man siger, at det jo ikke er flygtningene som sådan; det er nogle overordnede sociale sammenhænge.

Jeg skal ikke sige mere om den valgfrihed, kun sige, at jeg ikke mener, der er meget valgfrit i det. Hvis man har problemer i kommunen, ja, så er man nødt til at tage den garanti, og valgfriheden vil jo tit komme til at gå på dem, som ikke behøver den.

Men jeg mener, det er meget vigtigt at spørge indenrigsministeren om, hvorfor KL og Amtsrådsforeningen ikke har været taget med på råd. Og hvis nogle tror, at det er, fordi de såmænd er ligeglade med det, så kan man studere aviserne, og så vil man få den oplevelse, at det er de ikke.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det er et spørgsmål, der både kan være til ordføreren for Enhedslisten og ordføreren for Socialdemokratiet.

Begge har nævnt, at Venstre ikke længere havde et socialt hensyn at ville tage. Derfor vil jeg da godt spørge specielt hr. Ole Stavad, om det så er rimeligt, at man i de små landkommuner med et meget lavt udskrivningsgrundlag nu bliver nødt til at hæve skatten. Det kan være aktuelt at gøre, fordi man måske har været en god kommune og har sørget for, at man ikke havde folk på bistandshjælp – de var aktiveret – så derved får de nu et mindre beløb. Samtidig har man taget vejenes forholdsvise tilskud fra dem.

Jeg kunne godt lide at vide, hvilken forskel der er på at skulle vise sociale hensyn i den ene end af landet og så i den anden.

Dér synes jeg i hvert fald nok der er grund til at få et svar på, hvordan vi i det hele taget i de kommuner kan give en service, der bare ligner det, man gør i de store byer. Her tænker jeg på pasningsgaranti for børn, og deres ældre skal vel passes i det samme antal timer, som de bliver i de større socialdemokratiske byer.

Derudover vil jeg også meget gerne spørge: Er man da slet ikke bekymret for borgernes retssikkerhed omkring skatteligningen? Her går man decideret hen og belønner de kommuner, der finder ekstra mange skattekroner. Hvor er den enkelte borgers retssikkerhed, hvis nogle lokale skatteinspektører bliver særlig nidkære? Det er jeg i den grad forbavset over at både Enhedslisten og SF kan være garant for.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg tror, det var hr. Hans Christian Schmidt, der indledte sit indlæg med at sige, at det var, som om vi talte om to forskellige verdener.

Jeg vil også godt sige, at jeg synes, man skal være mere end blind, hvis man ikke kan se den sociale retning i det her. Hvis man f.eks. ser på, hvilke fem byer der tjener mest, og hvilke fem byer der skal aflevere mest, vil det være nævnt i rækkefølge: København, Brøndby, Odense, Esbjerg og Ishøj. De fem, der skal betale mest, er Greve, Søllerød, Allerød, Helsingør og Hørsholm. Og tæt derefter kommer så i øvrigt Græsted-Gilleleje.

Hvis man overhovedet kan orientere sig på et socialt Danmarkskort, hvis man overhovedet

kan se, hvor de sociale problemer er trængt sammen, og hvis man overhovedet har øje for, hvor de velhavende bor – og det tror jeg egentlig man har et godt øje for i Venstre – så må man dog sige, at målt med de største byer, målt med dem, der fik mest og skulle give mest, var det svært at forestille sig dette her ramme mere præcist. Men Venstre kan være uenige – og det er Venstre – i, at man skal omfordele på den måde; det er da fair nok.

Må jeg så ikke godt sige til fru Else Winther Andersen, som spurgte, om vi ikke er bekymrede over borgernes retssikkerhed i forhold til en ordentlig skatteligning, at svaret er nej. Jeg er dybt bekymret over borgernes retsstilling i et system, der ikke skatteligner ordentligt, for hvis vi har et skattesystem, der ikke fungerer retfærdigt på den måde, at folk ikke kommer til at betale det, der er vedtaget, så smuldrer retssikkerheden, forstået som folks evne til at forstå de ting, vi gør.

Det er egentlig kolossalt – jeg troede ikke, at man i Venstre var Fremskridtsfolk – at Venstre gør sig til talsmand for et skattesystem, der ikke ligner godt nok ud fra et retssikkerhedssynspunkt. Det må dog siges at betegne lidt af et skred hos Venstre at have overtaget et rent Fremskridtssynspunkt.

Min sidste bemærkning skal så gå på, at vi bliver beskyldt for beton af de partier, der har lavet det her, og så er man i hvert eneste af Venstres indlæg optaget af asfalt i form af vejene.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Lad mig sige til hr. Hans Christian Schmidt, at jeg er da ked af det, hvis der skulle være en kommune, som mener, at den som følge af dette her skulle have fået for meget. Det kunne jo skyldes – uden at jeg har noget særligt kendskab til de kommuner, som blev nævnt – at man i disse kommuner har afsat for få midler til løsning af de sociale opgaver. Nu får man altså nogle muligheder for ved hjælp af disse sociale kriterier at gå ind og ansvarligt løse de opgaver, sådan som det klart er sigtet med dette her at de skal løses.

Men når vi går til hovedsagen, så er og bliver der her tale om en social omfordeling, hvor vi sikrer, at den kommunale udligning retter sig mod de kommuner, hvor der er de største sociale problemer. Det er og bliver det, der generer partiet Venstre, det er og bliver det, man ikke

kan acceptere. Man har måske ikke så mange vælgere i de kommuner, hvor der er mange sociale problemer, og det har nok også sin årsag, for hvis man har en beskednen indtægt eller har sociale problemer, ville det jo unægtelig ikke være klogt at stemme på partiet Venstre. Og det kunne måske være årsagen til, at partiet Venstre ikke er interesseret i at være med til at yde en indsats i de områder, hvor der er store sociale problemer. Det tror jeg er den egentlige årsag til, at Venstre har så stor modvilje mod denne sag.

Og så må jeg sige, at der jo ikke var et øje tørt, da fru Else Winther Andersen begyndte at tale om retssikkerheden. Her skulle det altså være retssikkerhed, at man holder hånden over dårlige skatteligninger. Det skulle være retssikkerhed, at man siger til kommunerne, at de gerne må slække på ligningen.

Jeg synes, at retssikkerhed er, at vi sikrer, at alle behandles lige, at skattesystemet er effektivt, og at der ikke skal være nogen, især ikke mennesker med meget store indtægter eller selskaber med store overskud, som slipper for deres andel af løsningen af de sociale problemer, fordi de bor i en kommune, hvor der ikke er en tilstrækkelig god skatteligning. For det er jo det, det handler om. Det handler om, at netop i de kommuner, hvor der er mange mennesker med høje indkomster og mange selskaber med store overskud, er der en for dårlig ligning, og det håber vi at gøre noget ved med det her forslag.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg forstod på fru Else Winther Andersen, at hun havde en bekymring for, om nu børn og ældre kunne få ordentlig service i landkommunerne med det her forslag.

Hvis fru Else Winther Andersen slår op i bemærkningerne til hovedforslaget, vil fru Else Winther Andersen kunne se, at der gives et udligningsbeløb – det er en del af systemikken i det her forslag – i forhold til de enkelte aldersgrupper i hele befolkningssammensætningen.

Eksempelvis er det beløb, man tager udgangspunkt i, hvis vi tager over 85-årige, som der er store pasnings- og plejeudgifter i forhold til, så er beløbet, hvad enten det er en bykommune eller en landkommune uden for hovedstadsområdet, godt 90.000 kr. om året. Så jeg tror, at kommunerne og gode kommunalbestyrelsesmedlemmer – også med mange gode Venstrefolk ude lokalt – vil sikre, at vore gamle

og vore børn også fremover får en ordentlig service.

Så havde fru Else Winther Andersen en bekymring i forhold til retssikkerheden, når nu kommunerne, de, der har ansvaret for ligningen, får deres helt sædvanlige skatteprovenu, altså den helt sædvanlige skatteprocent af det ligningsresultat, de når frem til. Det må jeg sige undrer mig, men måske er der også dér en misforståelse eller en forskellig opfattelse.

Jeg vil sige, at den retssikkerhed, vi er optaget af på skatteområdet, er den ærlige skatteydere retssikkerhed. Vi mener faktisk ikke, at de, der snyder i skat, de, der indleverer forkerte selvangivelser, har krav på nogen beskyttelse imod at komme til at betale skat efter de regler, der er vedtaget af Folketinget. Derfor tror jeg, at det også i Venstrekommuner vil blive oplevet som en god ting, at hvis kommunen gør sit arbejde på ligningsområdet, så får kommunen sin andel af provenuet.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg kunne måske starte dér, hvor hr. Ole Stavad slutter.

Hvis det sker, at kommunen tager fejl i minusrenten, så får den også tabet. Sådan er det jo. Man ligner jo, og så får man tabet. Så det er altså ikke helt forkert, som Evan Jensen har skrevet i en artikel i dag: kommunalt roulette-spil.

Hr. Ole Stavad taler desuden om befolkningssammensætningen, og at man får beløb efter, hvor gammel befolkningen er i kommunen. Er hr. Ole Stavad ikke enig med mig i, at det ikke har noget at gøre med udgifterne i kommunen? Man kunne godt forestille sig – selv om jeg ikke tror, at det findes – en kommune, hvor man slet ikke passede børn; så ville man jo alligevel få udbetalt beløbene over den her ordning. Det ville man også før, men det vil man også efter dette her. Så den holder ikke med de sociale udgifter.

Må jeg så sige til hr. Villy Søvnald, at nu går det måske lidt mere op for mig, hvad det er, der er sket. SF har siddet og kigget på, om man kunne få det til at passe med de fem, der får mest, og de fem, der betaler mest, og da det så virkede, så sagde man: Det går nok.

Må jeg ikke minde hr. Villy Søvnald, som jo ellers er godt bevandret på det kommunale område, om, at der jo findes lidt flere kommuner end de ti i Danmark, og det er jo interessant,

hvis vi dér kunne få en lige så god redegørelse for, hvordan det er gået til. Aviserne er fyldt med det, og jeg medgiver gerne, når vi gennemgår talmaterialet, at det ikke er nemt at finde forståelse for, hvorfor man har fået pengene.

Jeg skal ikke bruge længere tid på debatten om sociale forhold; den taler sit tydelige sprog. Men jeg synes stadig væk, at jeg savner at få at vide: Hvordan med flygtninge? Og hvorfor skal det vægtes med ti, når det udlignes alligevel? Hvad er det for nogle overordnede sociale forhold, der gør det?

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Nu overrasker det mig ikke, at hr. Ole Stavad har det synspunkt, at skattekøderne er nogle, der vil snyde, og det er så ligningsmyndighedens opgave at sikre mod snyd.

Har hr. Ole Stavad aldrig haft i tankerne, at for menigmand er ligningssystemet også en garanti for, at man bliver lignet korrekt, altså at der ingen tvivl er om, at har man opgivet for meget, så bliver man sat ned, og har man opgivet for lidt, bliver man sat op – altså at der ikke ligger en særlig tilskyndelse hos ligningsmyndigheden til at se det til egen vindings side?

Det er måske det princip, man i virkeligheden bryder, når man siger, at en kommune kan beholde det ekstra ligningsprovenu, som måtte komme ved en særskilt ligning.

Men det, som egentlig får mig herop, er udsagnet fra hr. Keld Albrechtsen om, at partierne og måske især Venstre ser på, hvilke befolkningsgrupper og hvilke vælgere det egentlig er, man rammer. Det er jo et godt billede på, hvorfor Enhedslisten, gammelkommunisterne, egentlig mener at kunne støtte forslaget; det er, fordi det er nogle særlige vælgergrupper, man ser på.

Se, det fornemme i det danske udlignings-system gennem tiderne har været, at det ikke er vælgergrupper, man ser på; man ser på de byrder, kommunerne har, hvad det koster at betjene borgerne og give den service, som bl.a. Folketinget har vedtaget. Altså man fordeler efter objektive kriterier.

Jeg vil gerne her bede ministeren give et tilsagn om, at vi under udvalgsarbejdet får det bilagsmateriale, der ligger til grund for modellerne, og herunder det materiale, der viser, hvad de forskellige ydelser koster; for det har jo altid været forudsætningen i udligningen, at man har set beløbsstørrelsen pr. individ, pr. hændelse, og

at det er de udgifter, man udligner. Det er det, man gør omkring flygtninge. Man undersøger: Hvad koster en flygtning i en kommune, hvad er det for et beløb, man skal udligne?

Jeg går ud fra, at vi kan få et tilsagn om, at vi i udvalget kan få lov at se de modeller, der har været brugt i ministeriet, kan få lov at sidde og analysere det talmateriale, der foreligger, for at se, om man kan finde begrundelse for det, som regeringen har lagt frem i Folketinget.

For indtil da må jeg sige: Det er én stor rævekage, som det foreligger oplyst for Folketinget, hvordan man når frem til tallene, og hvordan man fordeler dem. Det har ikke noget at gøre med udligning efter objektive kriterier, og det er et direkte anslag mod det samspil, der har været i Danmark mellem statsmagten og det kommunale selvstyre.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Nu tror jeg, jeg må bede taleren afslutte, for nu er tiden vildt overskredet.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg er glad for, at jeg i denne korte bemærkning kan tage udgangspunkt i noget, som jeg kan forstå at hr. Hans Christian Schmidt og jeg er enige om, nemlig det, som hr. Hans Christian Schmidt var inde på, at de beløb, der fastsættes for de forskellige alderstrin og dermed sammensætningen af befolkningen, ikke nødvendigvis har nogen sammenhæng med, hvad den konkrete udgift er for den konkrete kommune for den konkrete person.

Det er det, der adskiller, dét, at man forsøger at finde nogle så objektive kriterier, som muligt er, og nogle beløb, der svarer nogenlunde til det, en normal service ville koste, hvad det ville betyde af normale omkostninger for den pågældende kommune. Derfor er der fastsat ét beløb for de under-skolepligtige, et andet beløb for børn, der er skolepligtige, hvor kommunen jo har omkostningerne, og så stiger udgifterne og dermed også de gennemsnitlige beløb, som kommunerne får, efterhånden som vore borgere bliver ældre og ældre. Derfor er det de over-85-årige, der er det største beløb til.

Men det er hele ideen i det her forslag, at man netop går ud fra disse objektive kriterier, og ud fra disse objektive kriterier får man så sikkerhed for, at kommunerne gennemsnitligt vil få dækket deres udgifter.

Og så lige en enkelt bemærkning til hr. Thor Pedersen: Jamen vi to er helt enige om, at det, det handler om i en skatteligning, er at nå det rigtige resultat, og dét hvad enten det er borgere, der har selvangivet for meget, eller borgere, der har selvangivet for lidt. Opgaven er lige vigtig for de lignende myndigheder.

Vi må jo erkende, at af en eller anden grund er der altid flere, der kommer til at selvangive for lidt, end der er, der kommer til at selvangive for meget, og derfor vil hr. Thor Pedersen ikke kunne finde – og det er også svar til hr. Hans Christian Schmidt – en eneste kommune, som over et år på ligningen får et minus og skal aflevere penge. Men at man får den kommunale skatteprocent – ikke noget statsbidrag, men en kommunal skatteprocent, som kommunen har fastsat – mener jeg er helt rimeligt og helt fornuftigt, og det giver det incitament, der skal til for at få en ordentlig ligning.

(Kort bemærkning).

Keld Albrechtsen (EL):

Ja, man kan jo høre, at argumenterne er sluppet op for hr. Thor Pedersen; man må nu gribe til forsøg på nedsættende bemærkninger. Man indledte i øvrigt allerede tidligere under debatten med beton, og jeg ved ikke hvad, og nu er det så blevet til gammelkommunister. Hvad kan det ikke ende med?

Jeg synes, at vi har fået konstateret, at argumenter har man altså ikke fra borgerlig side. Man har en række skældsord, som man kan tage i anvendelse, men på det saglige plan er og bliver det altså sådan, at der her er tale om en social omfordeling, og den bryder Venstre sig ikke om.

Jeg vil sige til hr. Thor Pedersen, at jeg gerne vil vedkende mig, at Enhedslisten betragter det som sin opgave – endda en af sine allervigtigste opgaver – her i Folketinget at repræsentere de mennesker, som står i en vanskelig social situation i dette samfund, som ikke har arbejde, som er udstødt fra arbejdsmarkedet af den ene eller den anden grund, og som f.eks. bor i kvarterer med store sociale problemer. Det vedkender jeg mig gerne og åbenlyst; jeg er faktisk en lille smule stolt af, at jeg kan få lov til at stå på denne talerstol og være med til at repræsentere de mennesker.

Men jeg forstår, at hr. Thor Pedersen ikke har den samme glæde ved at repræsentere de mennesker, som har valgt ham, og som vi jo alle ved primært er dem, som har de høje indtægter i

dette samfund, dem, som har privilegier, dem, som taler magtens sprog. Det er jo dem, hr. Thor Pedersen repræsenterer.

Jeg synes – og det sagde jeg også i mit første indlæg – at det er helt demokratisk og i sin orden, at Venstre kæmper for dem, som Venstre repræsenterer, men man kunne da i det mindste vedkende sig det og sige rent ud, hvad det er: Det er en social kamp det her, hvor det for Venstre gælder om at sikre, at de, som har meget i forvejen, får endnu mere. Det er jo det, det handler om, det er i al sin enkelthed indholdet i denne debat.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Det virker, som om Venstres ordfører ikke har haft lejlighed til at læse lovforslagets bemærkninger. Og det var måske derfor på sin plads at redegøre for, hvad de objektive kriterier, der gør, at regnestykket kommer ud, som det gør, er lagt fast på. Det er fire forhold, der er vægtet højt:

Det ene er arbejdsløsheden. Det er vel også bekendt for Venstre, at der er områder i Danmark, der bliver tungere ramt af arbejdsløsheden end andre. Det andet er store sociale problemer. Det er formentlig også Venstre bekendt, at der er områder, der i højere grad tager den sociale byrde end andre; det er dem, der får. Det tredje er en dyr befolkningssammensætning i form af mange ældre og mange børn. Jeg siger det også til fru Else Winther Andersen.

Og så er der som det fjerde og sidste mange flygtninge og indvandrere.

Jeg synes, at der rumstorer nogle fantastiske forestillinger i Venstreordførernes hoveder om underlige gedulgte motiver til at lave det her. Jeg synes, det er lidt plat, og jeg vil egentlig godt appellere til Venstre, om man ikke er i stand til at tage en politisk debat om det i stedet for en debat på underlødige motiver.

Det her drejer sig om, at vi har ønsket at komme de kommuner til hjælp, der havde de store problemer. Det behøver man ikke at være dybdepsykolog for at forske i. Det er forståeligt ud fra helt regulære politiske motiver, og det har været SF's motiv. Jeg synes egentlig, at det vil tjene debatten og måske også Venstre at prøve om muligt at hæve den op på et lidt højere niveau.

Spørgsmålet er vel: Virker de her kriterier i forhold til de politiske målsætninger? Svaret er: Ja, hvis man vil større solidaritet.

Så skal jeg sige lidt om ligningsdebatten. Det er jo fantastisk at høre. Som hr. Hans Christian Schmidt rigtigt sagde, har jeg haft tilknytning til det kommunale område i 13 år. Hvad har den gentagne bøn været fra kommunerne? Det har været: Der er ikke noget incitament til at ligne. Vi får ikke noget for det, for det går alt sammen i statskassen.

Nu laver vi så et system, der sikrer, at det forøgede provenu bliver i kommunerne. Også Venstreborgmestre og konservative borgmestre har bedt os om at gøre det her. Hvad skal man så høre på: at det ikke er rimeligt. Må jeg ikke godt erindre om, at vi jo er i en situation skattemæssigt, hvor vi har stået med nogle af de største selskabstømninger. Vi har stået med Nordisk Fjer. Vi hørte i går om en række sager i TV-Avisen. Og så taler Venstre imod en bedre ligning. Det er dog fantastisk.

(Kort bemærkning).

Thor Pedersen (V):

Problemet, vil jeg sige til hr. Keld Albrechtsen, er en manglende forståelse for baggrunden for de objektive kriterier, der igennem tiderne har været indbygget i den kommunale udligning. For alle de politiske hensyn, som hr. Keld Albrechtsen taler om, de partipolitiske hensyn til, hvad man skal give af service til forskellige grupper, eller hvordan man i øvrigt vælger at beslutte i en kommune, er jo det, man har den kommunalpolitiske debat om. Det er den, man går til valg på og fortæller borgerne, hvad det er, man vil prioritere højest, hvor man vil sætte ind, eller hvor man vil reducere.

Det kommunale udligningssystem har kun til formål at sætte alle i stand til egentlig at agere rimelig lige, således at skatteprocenten er et udtryk for serviceniveauet i den pågældende kommune. Og det er det, man skal erindre sig.

Det er egentlig et apolitisk system. Der ser man ikke på, hvem det egentlig er, der får gavn af ydelsen, om det er de rødhårede eller sort-hårede, eller hvem det er. Der ser man på: Hvad er det for en byrde, kommunen har for at skulle løse nogle opgaver efter objektive kriterier? Man ser på antallet af ældre, af børn, af enlige osv. Og de udligningsbeløb, der har været tale om, har altid været begrundet i faktiske udgifter, altså: Hvad koster det i gennemsnit pr. ældre? Hvad koster det i gennemsnit pr. folkeskole-elev? Hvad koster det pr. flygtning?

Der er lavet meget store arbejder og dyre analyser, også i samarbejde med Kommunernes

Landsforening, for at fastsætte de beløb, som så skal udlignes i det objektive system. Og det er her, man klipper livsnerven over og indfører nogle politiske skøn over, hvad det er for nogle beløbsstørrelser, man så går ind udligner, f.eks. på flygtningeområdet.

Det er løsrevet fra det, det rent faktisk koster ifølge analyserne, og det, man politisk ønsker at give. Og det er noget ganske andet. Det er her, jeg godt forstår at man ikke har villet have en høring hos KL, før det kom i Folketingssalen, for det kunne være ubehageligt at få den sandhed at vide, at man her i virkeligheden fundamentalt ødelægger samspillet mellem statsmagten og det kommunale selvstyre.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

For Venstre er det vigtigt – det har jeg også sagt i de indledende bemærkninger – at der er en sammenhæng mellem skatteudskrivningen og serviceniveauet i en kommune. Det er også det synspunkt, både Amtsrådsforeningen og Kommunernes Landsforenings formand følger op på.

Så hjælper det altså ikke at tro, som hr. Ole Stavad mener, at man kan udligne sig til det. Det kan man ikke. Man kan komme med nogle kriterier. Man kan bevilge over udgiftsbehovet, men man kan ikke gå ind og sige, at sådan og sådan skal pengene bruges. Så derfor: Man kan ikke udligne sig til noget socialt.

Derimod er det meget vigtigt, at man prøver at holde sig væk fra at blande sig i de kommunale forhold, at man blander sig så lidt som muligt. Og her har vi set det modsatte. Man hæver udligningen. Man hæver den i landet fra 35 til 45, og dér er de københavnske områdekommuner med. Og det bliver så bagefter forhøjet fra 25 til 40.

Må jeg så ikke godt sige, at det, jeg i grunden synes er det værste i den her runde, er, at jeg havde haft en forventning om, at de, der har siddet med materialet længere end os, der fik det den 28. april, i fredags, jo da havde noget at kunne tilføre debatten, noget analysemateriale, nogle tal; der måtte da være et eller andet.

Men jeg forstår, at det, man fremkommer med her, er ting, der står i bemærkningerne, og de er absolut ikke fyldestgørende og slet ikke tilbundsgående. Så jeg vil håbe, at vi, som også hr. Thor Pedersen for nylig efterlyste, kan få hele talmaterialet, kan få tilbundsgående analyser, så vi kan se, hvad det er, man har lagt til grund for

det her. Det er absolut et ønske, som jeg gerne vil bakke op.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg forstår ikke, at hr. Hans Christian Schmidt kan forsøge at give det indtryk, at med disse forslag går vi ind og blander os i forhold til, hvordan kommunerne vælger at lægge service-niveauet, eller hvordan pengene skal anvendes.

Der er ikke et eneste punkt i de her forslag, der blander sig i de konkrete beslutninger, hvor kommunerne i øjeblikket og i forvejen har kompetencen. Vi giver kommunerne nogle redskaber, vi giver kommunerne nogle muligheder, vi giver i øvrigt kommunerne nogle flere valgmuligheder, end kommunerne har i forvejen.

Så var hr. Thor Pedersen inde på, at dette var noget meget objektivt. Det er rigtigt, at det kaldes objektive kriterier i modsætning til, hvis man laver refusion. Men jeg mener bestemt at huske, at en indenrigsminister ved navn Britta Schall Holberg tilbage i 1982-83 – jeg har ikke slået det efter – foreslog, at man skulle afskaffe vejkrateriet. Men efter en debat valgte man ikke at afskaffe vejkrateriet.

Jeg ved ikke, om det var på det tidspunkt, man fastlåste det i stedet for, men det viser jo meget godt, at de kriterier, som man fastlægger i udligningslovgivningen både på indtægts- og udgiftssiden, er kriterier, der selvfølgelig forsøger at være så objektive og så regulære, som man overhovedet kan være i forhold til at give kommunerne lige muligheder. Men det er også kriterier, som altid og hver gang har været sat under politisk debat, og det er en politisk beslutning, om man så er enig eller uenig i de kriterier. Jeg kan sige til hr. Hans Christian Schmidt, at det er der intet nyt i.

Torben Rechendorff (KF):

Enkelte ordførere har antydnet, at der kunne herske tvivl om, hvorvidt alliancepartnere og oppositionen overhovedet taler om det samme forslag. Sådan oplever jeg det også lidt.

Det har ikke været muligt for Det Konservative Folkeparti at finde andre årsager til det hastværk, vi i dag præsenteres for. Det har ikke været muligt for os at finde andre årsager til alliancen mellem regeringen på den ene side og SF og Enhedslisten på den anden end de forestående forhandlinger mellem staten på den ene side og de kommunale organisationer på den anden.

Sandheden er vel i al sin gribende enkelthed, at regeringen frygter årets forhandlinger med de kommunale organisationer og har brug for at have dette her på plads, inden de kaster sig ud i dem.

Man tør vel sige, at det hører til sjældenhederne, at man allerede i ministerens fremsættelsestale får besked om, at der her foreligger et politisk forlig, som bestemte partier, deriblandt Det Konservative Folkeparti, ikke er blevet indbudt til at deltage i arbejdet med, ikke har fået indflydelse på og ikke kan få indflydelse på. Men det tager vi naturligvis til efterretning.

Men ærlig talt, når dertil så føjes, at ministeren end ikke har forelagt sit forslag for hverken Kommunernes Landsforening eller for Amtsrådsforeningen inden fremsættelsen, så kan vi kun opfatte det hele som en fuldstændig negligering af det kommunale selvstyre, man ustandselig i bemærkningerne påberåber sig at ville styrke.

De senere dage har jo vist, at det bliver en overordentlig kompliceret opgave at få landets kommuner og amter til så meget som at skimte en styrkelse af det kommunale selvstyre i det, der i dag lægges på Folketingets bord. Men det er da lykkeligt for indenrigsministeren, at både hendes regering, SF og Enhedslisten kan se styrkelsen.

Jeg vil godt spørge, om ministeren har tænkt over, at hun nu gennemfører en omfattende kommunal udligningsordning, den første og mest omfattende i årtier, hen over hovedet på de tre partier i Folketinget, der mandatmæssigt har flertal i landets kommunalbestyrelser. Har ministeren glædet sig over, at hun har Enhedslisten, som har seks kommunalbestyrelsesmedlemmer i Danmark, med i sit optog? Har ministeren glædet sig over, at hun har CD, som disponerer over to kommunalbestyrelsesmedlemmer i dette land, med i sit optog?

Har ministeren tænkt over, at vi tre partier, der nu er sat fuldstændig uden for indflydelse, mønstrer 2.227 mandater i kommunerne, mens ministerens flertal her i salen modsvares af et mindretal ude i landet på 210 mandater mindre, end vi andre kan fremvise?

Jeg skal forklare, hvorfor vi er godt tilfredse med, at vi ikke har lod eller del i det fremsatte forslag.

For det første: Forslaget har ét væsentligt grundelement og måske i virkeligheden kun ét: Københavns Kommunes problemer skal løses via den ændrede udligningsordning. Det er vi

imod. Vi skal have løst Københavns Kommunes problemer, og vi deltager gerne i en overvejelse om den sag, men hovedansvaret for, at der sker noget reelt i København, er da Københavns. Vi forstår til fulde overborgmesterens jubelskrig de seneste dage. Det ville være rart at vide lidt mere om hans og hans borgerrepræsentations egne initiativer på området.

Desuden påberåber ministeren sig jo i alle mulige andre sammenhænge, at Hovedstads-kommissionen må gøre sit arbejde færdigt, inden beslutningerne træffes. Men det gælder altså åbenbart ikke på det økonomiske område.

Apropos København: Det ville være en interessant øvelse at få en oversigt over, hvad der egentlig inden for de sidste 7-8-9-10 år er tilført Københavns Kommune af midler med dette Folketings medvirken, også med Det Konservative Folkepartis medvirken, bevar os vel. Oversigten er lang, og hvordan ligger det egentlig sådan helt klart med resultaterne?

For det andet: Kommunerne – og det vil naturligvis sige kommunalbestyrelserne – skal være budgetansvarlige ikke kun af navn, men også af gavn. Det nye tilbud om statsgaranteret skattegrundlag, som til forveksling ligner første skridt i ministerens kongstanke, som jo er, at staten alene fastsætter skattegrundlaget, virker i den modsatte retning. I hvert fald kan det komme til at virke i modsat retning og blive ganske vilkårligt.

Det fremgår således af forslaget, at der ved fremskrivningen af den enkelte kommunes udskrivningsgrundlag umiddelbart vil blive taget udgangspunkt i den gennemsnitlige fremskrivningsprocent. Det er godt nok.

Men så står der, at »der vil også senere kunne blive tale om at tage højde for regionale forskelle i indkomstudvikling m.v.« Hvad betyder det egentlig? Er det ikke udligningens hovedprincip at tage hensyn til det i forvejen, eller hvad?

Vi tror, det åbner for enorme pengestrømme. Det er for resten tilmed et princip – men det interesserer vist ikke nogen – som de kommunale organisationer afviste i finansieringsudvalget.

For det tredje: Vi er imod øget centralisme og afviser ethvert tilløb til, at regeringen reelt overtager styringen af kommunernes indtægts- og udgiftsside.

For det fjerde: Vi er alvorligt nervøse for, at den stærke understregning af de sociale kriterier vil mindske kommunernes interesse i at løse de sociale problemer, som jo ganske rigtigt er bety-

delige i en række kommuner. Hr. Søvnald anvendte det overordentlig charmerende udtryk, at de kommuner, der havde hygget sig, nu skulle straffes. Det var dog en dybtgående analyse af det kommunale selvstyre.

Vi tror faktisk, at regeringens forslag vil cementere de sociale strukturproblemer.

For det femte: I sin budgetredegørelse forleden dag gjorde regeringen meget rigtigt opmærksom på, at udgifterne til boligsikring eksploderer. Nu øger staten refusionsprocenten netop til boligsikringen. Det hænger, så vidt jeg kan overskue det, overhovedet ikke sammen.

Og for det sjette: Selv ved anvendelsen af en kombination af meget god vilje og en meget skarp lup kan vi ikke få ind i vores hoveder, at dette her skulle være en forenkling. Skævvridningen af Danmark bliver øget gennem regeringens forslag. De ti kommuner, der skal betale mest, er jo sjællandske, mens de store jyske byer er dem, der modtager mest.

Kristeligt Dagblad, som man da vistnok ikke kan beskyldes for at gå noget partipolitisk ærinde, havde en leder forleden dag, den 29. april, som jeg gerne vil citere fra. Kristeligt Dagblad sluttede sin leder med at sige følgende:

»Denne reform ligner mere hovedløst forhatet, socialistisk omfordelingspolitik. Er man i tvivl, bekræftes opfattelsen netop af, at de to venstrefløjspartier, der normalt ikke har meget tilovers for trepartiregeringens politik, nærmest bobler af begejstring, jf. den forudgående debat, næsten mere overstrømmende end hos de socialdemokratiske styrede kommuner, der nu kan se frem til de rare penge fra Birte Weiss.«

Vi beklager, at regeringen end ikke spurgte os, om vi ville deltage i en indledende drøftelse af udligningsreformen. Det havde vi gerne deltaget i. Nu blev det, jf. hr. Christian Schmidts bemærkninger, til ét møde, hvis hovedindhold nærmest var: I kan rende og hoppe! Det anser vi for uanstændigt.

Skulle der være nogen, der er i tvivl, så kan jeg sige: Det Konservative Folkeparti kan ikke støtte forslaget.

Villy Søvnald (SF):

For SF har hovedformålet med at lave et forlig med regeringen om den kommunale udligning været at sikre en mere retfærdig byrdefordeling mellem meget velhavende kommuner og kommuner med meget stor koncentration af sociale og udgiftstunge opgaver.

Det har for SF altid været et tegn på grundlæggende uretfærdigheder i vores samfund, at vi i hovedstadsregionen, men også i andre dele af landet, havde kommuner, der bar det tunge læs, og at der klos op ad dem var kommuner, der kørte friløb og overlod løsningen af sociale problemer til nabokommunen. Vi er som bekendt i SF tilhængere af social retfærdighed.

Midlerne til at nå målet om en mere socialt retfærdig byrdefordeling har været at øge vægten af de sociale kriterier i udligningen. Det er et gammelt SF-ønske, der er opfyldt, og det er vi selvfølgelig tilfreds med. Det er, som det er fremgået af de korte bemærkninger, konkret sket ved at forhøje vægtningen af stor koncentration af bysociale problemer, mange flygtninge/indvandrere, en befolkning med en dyr alderssammensætning, mange børn og mange ældre. I SF opfatter vi det som et konkret udtryk for solidaritet at give de sociale kriterier højere vægt.

Vi synes også, at reaktionerne, efter at forliget blev offentliggjort, viste, at vi fordelingsmæssigt har ramt rimelig præcist. Jeg har nævnt, hvilke af byerne der betaler, og hvem der får. Det viser efter SF's opfattelse, at hovedretningen er rigtig. Jeg siger med vilje hovedretningen, for det at ændre på et så sammensat system som den kommunale udligning er en svær øvelse, hvor man er nødt til at være optaget af hovedretningen.

Hvis man i øvrigt er i tvivl, synes jeg også, at de efterfølgende politiske reaktioner har vist det. Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet har været voldsomt vrede. Jamen det er der jo ikke noget underligt ved. Verden er jo ikke af lave. Venstre, De Konservative og Fremskridtspartiet er jo ikke tilhængere af en social omfordeling. De er tilhængere af, at de, som har, dem skal mere gives. Derfor har reaktionerne været både forstælige og forventelige.

Reformen indeholder også en regional omfordeling på den måde, at hovedstadsområdet hovedsagelig finansierer omfordeling i hovedstadsområdet. Det er der efter SF's mening megen fornuft i, fordi skattelykommunerne rundt om København kommer med i finansieringen. Det er ikke rimeligt, at rige kommuner har kunnet unddrage sig det fælles ansvar ved at undlade at tage deres del af de fælles opgaver, f.eks. ved at undlade at opføre socialt byggeri og dermed eksportere sociale problemer til nabokommunerne.

Lægger man tallene sammen for hovedstadsregionen, viser det sig, at Frederiksborg Amt, kommunerne i Roskilde Amt og Frederiksberg Kommune sådan godt og vel betaler det, der gives til København. Det er derfor direkte forkert, når Jyllands-Posten dagen efter forliget kundgjorde, at Jylland betalte for København. Det rigtige billede er, at det gør de omkringliggende kommuner, og det er der også megen fornuft i, teknisk derved at de sociale kriterier vægtes højere i hovedstadsregionen end i det øvrige land.

Ser man på det øvrige Danmark, er billedet det samme: De byer, der har de store sociale problemer, den store arbejdsløshed og de mange flygtninge og indvandrere, får fordel af reformen. Samtidig har vi ønsket at friholde kommuner, der har et særlig lavt beskatningsgrundlag, for byrder. Det er også sket.

Jeg skal sige konkluderende på det fordelingsmæssige, at når man ved, hvor svært det er at ramme præcist i så forfint et system med så mange forskelle og så mange parametre, så synes jeg faktisk, det er lykkedes ret godt. Der vil altid være enkelte kommuner, hvor vi gerne havde set en lidt anden udgang. For at råde bod på den situation foreslog SF under forhandlingerne, at vi afsatte en særlig pulje til at afhjælpe her. Det kom vi ikke igennem med.

Til hr. Torben Rechendorff, som syntes, at vi boblede af begejstring: Jeg synes ikke, vi bobler over; jeg synes, vi meget ædrueligt har forholdt os til fordele og ulemper i forbindelse med det, vi var i gang med, for det, der kendetegner et forlig, er jo, at man ikke hundrede procent får det, man gerne vil have.

Jeg skal nævne, at ud over en særlig pulje havde vi gerne set en kortere overgangsperiode end de syv år, der er aftalt, fordi vi som sagt synes, at hovedprofilen er rigtig. Vi havde også gerne set en anden fordeling mellem amtskommunerne. Det kom vi heller ikke igennem med. Til gengæld fik vi gennemført den særlige pulje på 50 mio. kr. til amterne, der retter op på forholdene, specielt i Nordjyllands Amt, Fyns Amt, Storstrøms Amt og til dels Bornholms Amt. Vi fik i øvrigt heller ikke fjernet de 450 mio. kr., som bloktilskuddet reduceres med for at finansiere statsgarantien.

Den anden del af lovkompekset, L 246, betyder en forenkling af den kommunale budgettering. Kommunerne kan fremover vælge mellem to budgetteringsmetoder, nemlig et tilbud om en statsgaranti på udskrivningsgrund-

laget for tilskud og for udligning. Det vil være attraktivt for lavvækstkommunerne, idet de sikres forskellen mellem deres lave vækstvurdering og statens udmelding. Men kommunerne kan også fortsat selv budgettere, og det vil formentlig være mest attraktivt for højvækstkommunerne. Ud over at det betyder en kontant fordel for lavvækstkommuner, betyder det også en forenkling af det meget indviklede afregningssystem, som kommunerne ofte har beklaget sig over.

For SF har det været helt afgørende, at frivilligheden ikke kan røres. Vi har derfor lavet forlig med regeringen på det punkt, hvor det fastslås, at »der er enighed mellem regeringen, SF og Enhedslisten om, at denne frivillighed ikke kan ændres, medmindre partierne er enige herom.«

Endelig er vi i SF meget tilfreds med, at lovforslaget indirekte lægger op til en bedre ligning i kommunerne derved, at kommuner får lov til at beholde provenuet ved en forbedret ligning i modsætning til tidligere, hvor en forbedret ligningsindsats betød, at kun statens finanser blev forbedret, og det gav jo ikke det stærkeste incitament. Det er der nu rettet op på.

Jeg skal slutte af med nogle politiske vurderinger. Ledende borgerlige politikere har hidset sig gevaldigt op over det her forlig. Det er forståeligt, fordi det i modsætning til borgerlig politik er med til at udligne sociale forskelle i samfundet. Jeg vil på den baggrund også godt sige til CD, at jeg mærkede mig, at man i dag over Ritzau udtaler, at CD gerne vil ændre på den overudligning, der sker i Københavnsområdet, således at velhavende kommuner som Søllerød og Gentofte ikke rammes helt så hårdt.

Jeg vil bare erindre om, at vi har lavet en aftale mellem regeringspartierne, SF og Enhedslisten. Jeg formoder, at CD respekterer – det vil jeg gerne have fru Sonja Albrinks svar på – at der ligger en aftale. Jeg skal allerede nu sige, at selvfølgelig kan aftaler diskuteres, men jeg kan godt garantere, at det bliver uden SF's medvirken, at de velhavende kommuner rundt om København får en lempelse. Det var lige præcis hensigten med hele øvelsen at lave en bedre udligning i Københavnsområdet.

Min sidste politiske kommentar er, at jeg synes, det her forlig viser, at regeringen har to valgmuligheder. Den kan som ved finanslovforliget i efteråret lave forlig til højre, som er med til at trække Danmark mere skævt. Den kan også lave forlig til venstre, som tilfældet er her,

hvad der alt andet lige betyder, at man er med til at udjævne sociale forskelle. Det er regeringens valg, hvilken af de to hovedveje regeringen vil gå. Vi har med det her forlig vist, at SF gerne deltager, hvis retningen er rigtig og SF får konkret og målelig indflydelse på resultatet.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Min korte bemærkning er til hr. Villy Søvndal, som har set en udtalelse fra mig fra CD i dag på Ritzau. Jeg vil gerne til hr. Villy Søvndal sige, at det, jeg gjorde opmærksom på, var, at jeg under udvalgsbehandlingen ønskede en lidt nærmere uddybning af det, der hedder overudligningen, fordi vi mener, at der her er et problem.

I forbindelse med den gulerod, som vi giver kommunerne ved at sige, at nu får I lov til at beholde lidt mere af jeres skatte kroner, vil jeg gerne have undersøgt: Er den gulerod så tilstrækkelig til, at man satser mere? Her vil jeg gerne sige: Jeg har aldrig nogen sinde sagt, at der er nogen, der sover i timen, eller noget som helst, som Advokatrådet har gjort.

Ligningsfolk knokler på livet løs. Det ved jeg selv ude fra kommunerne. Men jeg vil gerne have undersøgt det om overudligningsprocenten. Jeg ved godt, at SF stemmer for det lovforslag, som er fremsat af regeringen, men i hvert fald jeg vil gerne have undersøgt nogle ting vedrørende overudligningen.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg forstår nu, at hr. Villy Søvndal og fru Sonja Albrink diskuterer lidt, hvordan det er blevet til, og det er jo i og for sig rart at høre, for så kommer der dog en åbning. Hvis jeg har læst Ritzau rigtigt, så stod der, at – jeg vil ikke sige, at man har jasket det igennem, men jeg vil sige, at vi ikke har haft tid nok til at gennemarbejde det, og det er jo rart at høre fra et af regeringspartierne, at nu åbner vi dog lidt op for det og siger, at dér har vi hele problemet.

Nu er det inde i regeringens rækker, og hr. Villy Søvndal er så bekymret for, at der kan ske noget nu, at han i hvert fald vil sidde med ved enhver lille ændring eller detalje. Jamen så er det jo åbningen i, at vi har et problem her. Jeg kan godt forstå det, og jeg synes, det i og for sig er rart, at det slipper ud nu.

Må jeg så sige til hr. Villy Søvndal: Hr. Villy Søvndal taler meget om de store byer, de store sociale problemer, de store bydele med sociale

problemer, hvor vi i øvrigt også har Byudvalget, der jo går ind og kigger på det forhold, men bekymrer det ikke hr. Villy Søvndal, at den forening, der hedder de skæve kommuner, som jo ikke er blandt de rigeste i Danmark, taber 78,5 mio. kr.? Bekymrer det ikke hr. Villy Søvndal, når han diskuterer det i øvrigt i forhold til de store kommuner eller dem, som han har omtalt? Det burde måske være dér, vi også kiggede hen.

Jeg har svært ved at forstå, at Socialdemokratiet har kunnet acceptere det, når de netop har sagt i regeringens handlingsplan for landdistrikterne, at der ligger en klar tilkendegivelse af, at regeringen lægger vægt på en sammenhængende indsats for landdistrikterne. Dér må man sige, at man tager med den ene hånd og giver med den anden. Det er jo ikke god politik, så jeg håber, at jeg kan få et svar på, om hr. Villy Søvndal også er bekymret for det skæve Danmark.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg har lyst til at sige til hr. Søvndal, at jeg er fuldstændig enig i hr. Søvndals analyse. Regeringen kan enten gå til venstre side af salen eller til højre side af salen.

Regeringen har i denne sag valgt at gå til venstre, og det glæder hr. Villy Søvndal sig over. Det kan man sandt for dyden ikke bebrejde ham, det skulle bare mangle.

Men jeg har lyst til at spørge hr. Villy Søvndal, som jo har erfaring på det område her, og som ved, hvad han taler om, når talen er om dansk kommunalt selvstyre. Er der ikke bare et lille bitte øjeblik en smule tvivl, en smule bekymring hos hr. Søvndal over den omstændighed, at man i det, der altså nu så smukt hedder forligskredsen, end ikke på noget tidspunkt har overvejet eller taget initiativ til at tale med de partier, som repræsenterer mere end halvdele af det kommunale selvstyre i dette Folkeeting?

Man kan vel ikke på forhånd udelukke, at der kunne have været lavet en reform, som både den ene og den anden side kunne tilslutte sig. Det lyder i hr. Søvndals og også i hr. Keld Albrechtsens oplevelsesverden, som om man for længst har slået fast, at det vil være helt umuligt, samtidig med at disse partier deltager i drøftelsen, da at tale med Venstre og Det Konservative Folkeparti.

Så vil jeg i øvrigt sige, at man jo må se at blive enige i forligskredsen, men det klarer man nok.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Jeg skal svare fru Sonja Albrink først og sige, at det er klart, at SF ikke vil forhindre CD i at bede om undersøgelser under det videre udvalgsarbejde. Det ville jo være næsten udemokratisk.

Det, der er afgørende for os, er, at vi har en aftale, der, medmindre partierne er enige, ikke kan ændres på; der kan ikke røkkes ved aftalen. Sådan forstod jeg i øvrigt også fru Sonja Albrink, og så sænker freden sig igen mellem forligspartierne.

Hr. Hans Christian Schmidt spurgte, om der ikke var bekymring over de skæve kommuner. Det er der, og det er jo grunden til, at der sker to ting, som ikke kan måles i tabellerne, men som er til fordel for kommuner med lav vækst. Det ene er, at budgetgarantien, som i sagens natur ikke kan regnes ind, fordi det er en frivillig sag, om kommunerne vil tilslutte sig den eller ej, er det jo lige præcis lavvækstkommunerne, der får den store fordel af. Men det kan ikke opgøres tabelmæssigt, al den stund det er en frivillig ting, om man vil budgetgarantien eller ej.

Det andet, som kommer lavvækstkommunerne til gavn, er jo, at der er afsat ekstra 20 mio. kr. til kommuner med et særlig lavt beskatningsgrundlag. Så svaret på spørgsmålet er: Jo, vi har været optaget også af landkommunerne, også af de fattige kommuner, og det har vi forsøgt under forhandlingerne at dække så godt, vi kunne.

Så spurgte hr. Rechendorff, om der ikke var et gran af bekymring hos SF over det kommunale selvstyre. Det var der fra starten, og det var jo grunden til, at vi lagde vægt på den sætning, der siger, at man ikke kan ændre på frivilligheden. Det gjorde vi ud fra en stor interesse fra SF's side. SF er jo et stærkt kommunalt parti, og vi ønsker ikke at pille ved det kommunale selvstyre.

Men jeg må så i øvrigt spørge hr. Torben Rechendorff, som sagde, at hvis vi havde spurgt, kunne det være, at De Konservative ville have tilsluttet sig: Kunne man forestille sig De Konservative deltage i en reform med den her sociale profil?

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Altså, regeringen vælger regeringens arbejds metode, selvfølgelig gør den det, det skulle bare mangle. Det er indenrigsministeren, der spiller ud, og det er indenrigsministeren, der vælger sted og våben for duellen.

Men det, jeg sagde, var, at man selvfølgelig ikke på forhånd, inden man overhovedet har hørt om udspillet, kan udelukke, at Det Konservative Folkeparti – jeg skal ikke tale på Venstres vegne, men det gælder sikkert også Venstre – kunne gå ind i konstruktive forhandlinger om sagen. Det har jo ikke været muligt at få afprøvet. Men jeg kan bekræfte over for hr. Søvnald, at en reform med den vægning, som regeringen har lagt på bordet i dag, kan Det Konservative Folkeparti ikke gå ind og diskutere.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg vil bede hr. Villy Søvnald om lige kort at redegøre for en ting. Jeg spurgte om det skæve Danmark og sagde, at man dér tabte 78,5 mio. kr. Så sagde hr. Villy Søvnald: Jamen man har jo statsgaranti. Kommunerne kan vælge en statsgaranti, som garanterer udskrivningsgrundlag, tilskud og udligning.

Er hr. Villy Søvnald af den opfattelse, at hvis alle kommunerne valgte det, så tabte man ingen penge? Mener hr. Villy Søvnald, at i al fremtid vil det være sådan, at hvis man vælger det her, så taber ingen af de skæve kommuner penge i forhold til, hvad de får i dag?

Den fg. formand (Helge Sander):

Meget passende får hr. Villy Søvnald igen ordet for en kort bemærkning, og det bliver formentlig den sidste korte bemærkning, inden vi går videre i ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Nej, det, jeg redegjorde for – og det tror jeg hr. Hans Christian Schmidt, som jo også har en kommunal baggrund, godt kan forstå – var, at det er umuligt, hvis man fastholder frivilligheden, at lave en søjle, der hedder: Så meget får kommunerne, for det afhænger af, hvem der byder. Men det er soleklart, at budgetgarantien giver en fordel for de kommuner, der er lavvækstkommuner, og når man får en henvendelse specielt fra de skæve kommuner, altså de kommuner, der har et lavt beskatningsgrundlag, så vil det typisk være de kommuner, der vil blive omfattet af statsgarantien og vil få fordelen af det. Det tror jeg også hr. Hans Christian Schmidt er enig i. Det optiske problem er bare, at det er svært kolonemæssigt at gøre op, hvis man samtidig fastholder frivilligheden.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg kan ikke lade være med at sige til hr. Hans Christian Schmidt, at når han nævner nogle tal fra det såkaldt skæve Danmark, så er det brev, vi har fået i dag, jo et brev, der tager sit udgangspunkt i 143 kommuner, og vi har alt i alt 275 kommuner. Set i forhold til antallet af kommuner er det altså godt halvdelen af samtlige kommuner, vi taler om her. Derfor er det selvfølgelig også imellem disse 173 kommuner meget store forskelle.

Men det, jeg synes det er meget afgørende at holde fast i, er, at ud over det, vi kan læse ud af tabellerne, så har indenrigsministeren yderligere forøget puljen med 20 mio. kr. til vanskeligt stillede kommuner. Derudover er man også nødt til at forholde sig til, at det, vi sidder og kigger på som billede her, er ikke det samlede billede, men et billede, hvor der ville komme en række konkrete ændringer for de forskellige kommuner. Eksempelvis vil de af de 143 kommuner fra det skæve Danmark, som har en vækst, der ligger under gennemsnittet eller forventes at være det, selvfølgelig få en konkret fordel med dette her forslag, som de ellers ikke ville have fået.

Så der er en række elementer, som hr. Hans Christian Schmidt skal lægge til sine synspunkter for at få billedet til at gå op. Jeg tror, det er meget vigtigt, for at vi ikke går fejl af hinanden i debatten, at vi diskuterer reelle uenigheder med hinanden. Det synes jeg altid er et godt formål; man kan endda håbe på, at på punkter kan man blive enige, hvis vi tager udgangspunkt i de faktiske forhold og ikke nøjes med at se på den brik, som det er nemmest at forholde sig til, fordi vi ikke kender alle de forudsætninger, der skal tages med i beregningerne.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Så vil jeg blot gøre opmærksom på, så vi får det i rette perspektiv: Ser vi på det reelle tab for de 96 små kommuner, der taber på udligningsystemet, er dette tab på ikke mindre end 125 mio. kr.; det taler for sig selv.

Ole Donner (FP):

De to lovforslag, vi behandler her, kan Fremskridtspartiet ikke støtte.

Som det er fremgået af debatten, er der jo tale om en aftale mellem regeringen, SF og Enhedslisten. Ligesom tidligere ordførere har været

inde på, synes jeg også, at det er overordentlig betænkeligt, at regeringen laver en så smal aftale om så stor en reform, som der er tale om her. Jeg er helt enig med hr. Torben Rechendorff i, at regeringen jo ikke kunne vide, om andre har villet være med til at støtte et sådant forslag, hvis de kunne have fået en eller anden form for indflydelse. Jeg skal straks tilføje, at Fremskridtspartiet ikke har haft hverken noget ønske eller nogen forventning om at blive indkaldt til sådanne samtaler, men det er alligevel uhørt, at en regering lægger sig så langt over til venstre og vedtager en sådan reform.

Jeg synes heller ikke om måden, det er sket på. Nu har vi i et par år bedt indenrigsministeren om at komme med en forklaring på, hvilke kriterier der reelt lå til grund for den udligning, der fandt sted, og der har været nedsat nogle udredningsgrupper, eller hvad det er ministeren tidligere har sagt, men vi har ikke fået noget at vide om, hvordan det egentlig er foregået tidligere. Men nu skal jeg love for, at vi har fået at vide, hvordan det skal gøres fremover.

Dér kan jeg ikke lade være med at tænke på CD. Jeg kan godt forstå, hr. Villy Søvnald pludselig blev forskrækket, da CD's ordfører gav udtryk for, at det her jo ikke var noget endeligt, og at der kunne ske noget endnu. Men det værner hr. Villy Søvnald sig nok til fra CD's side, for de springer fra den ene side til den anden. Da de gik med i regeringen, var det for at holde SF ude og for at sikre, at de overhovedet ikke skulle have indflydelse. Nu er det åbenbart for at give SF mest mulig indflydelse og så også lidt til Enhedslisten for nu at få det hele med.

Men jeg synes, det er fantastisk, at regeringen ikke har ladet KL og Amtsrådsforeningen få indflydelse, endstige få lov til at udtale sig om de her forslag, inden de er kommet frem. Jeg synes, det er gjort så dårligt, som det overhovedet kan gøres.

Jeg forventer, at der under udvalgsarbejdet kommer et ændringsforslag fra ministeren om det rigtige navn på de her forslag. Jeg mener, at det rigtige navn ville være Lov om bistand til Københavns Kommune samt dårligt styrede socialdemokratiske kommuner. Så havde man ligesom vidst, hvad det var, man skulle tage stilling til.

Der tales også om, at man nu som et led i bistandshjælpen til de nævnte kommuner kan vælge et statsgaranteret udskrivningsgrundlag, og det er jo, fordi man så er fri for at spekulere så meget på budgetterne; det går mere pr. auto-

matik. Og så skriver man, at det vil give et bedre incitament for skattemyndighederne, hvor man altså siger, at skattemyndighederne ikke har gjort deres arbejde ordentligt og derfor må i gang med at ligne noget mere.

Man taler om de fordele, som de kommuner, der nu tildeles alle disse mange penge, får. Jeg har set meget på kriterierne, og det eneste, jeg sådan set ikke har kunnet finde i bemærkningerne, er de socialdemokratiske borgmestre, for de må indgå med en eller anden vægt, men det er i hvert fald ikke tydeliggjort, hvordan de kommer ind på brækstregen.

De dårligt styrede kommuner får altså nogle penge, angivelig fordi de har mange almennyttige boliger, for når man har det, så medfører det som regel også, at der er mange bistandsklienter, der er mange arbejdsløse, der er mange udlændinge, og det giver som regel et lavere skattegrundlag. Og for at gøre det hele endnu mere effektivt, så forhøjer man boligsikringsydelsen fra 40 til 50, og det kommer de kommuner til gode, som har mange almennyttige boliger og dermed mange arbejdsløse, mange bistandsklienter, mange udlændinge og lavt skattegrundlag – så det bider ligesom sig selv i halen.

Så kan man synge den gamle, kendte sang: »Hvem skal nu betale?« Ja, det skal små kommuner i Jylland, og det skal det nordsjællandske område.

Det er klart, at der er jubel i København, for de får i første omgang over 800 mio. kr. Og hvad gør de så? Ja, jeg tør næsten garantere for, at de siger: Nu må vi have projektet om Musikhuset frem, det koster trods alt kun 500 mio. kr., dem kan vi brænde af nu, for vi får nok nogle flere. Med de aftaleparter, der i øjeblikket er gået sammen, er der ikke længere problemer i København, så vi skal ud at bruge en masse penge og fortsætte med det overforbrug, der er i Københavns Kommune.

Nu er jeg selv 1. viceborgmester i Frederiksværk, og det er jo en kommune, der har en af Danmarks højeste arbejdsløshedsprocenter. Det er en kommune, der har været socialdemokratisk styret igennem en årrække, og det medfører automatisk, at den har en stor gæld, en meget dårlig økonomi, mange sociale boliger og mange udlændinge. Så skulle man tro, at kommunen også får en masse penge, men der er jo sket noget, der har ødelagt beregningerne: Der er ikke længere en socialdemokratisk borgmester. Den faktor er faldet væk, og der er kommet et

nyt flertal, som har kørt en stram økonomisk politik og sat lidt fornuft ind i systemet, og derfor skal den nu betale; det er godt nok ikke så meget, men alligevel lidt.

Jeg synes, at det er et dårligt stykke arbejde, der er lavet her, og jeg kan kun sige, at efter et valg med et VKZ-flertal er jeg hundrede procent sikker på, at det bliver lavet om som noget af det allerførste.

Vibeke Peschardt (RV):

Udligningsreformer som den, vi snakker om i dag – den er jo godt nok stor – giver altid anledning til støj. De kommuner, der vinder på ændrede udligninger, glæder sig, og de, der taber, bliver almindeligvis meget vrede.

De ændringer af udligningssystemet, vi behandler nu, har deres udspring i nogle overordnede målsætninger, nemlig regeringsgrundlagets ønsker om et forenklet udligningssystem, der skal kunne forstås af mere end en lille håndfuld mennesker i hele landet, Københavns Kommunes dårlige økonomi og hensynet til statsfinancerne.

Forenkling af udligningssystemet med de tidsforskudte afregninger til staten har i mange år været en anstødssten for kommunerne. Der indføres nu et enklere system, hvor kommunerne kan vælge mellem enten en selvbudgettering, hvor de på baggrund af de indkomne selvangivelser selv bestemmer og skønner over beskatningsgrundlaget det følgende år eller kan vælge at lade staten fastsætte beskatningsgrundlaget og, hvis det ikke holder stik, så få fyldt op af staten.

For de kommuner, der vælger det statsgaranterede beskatningsgrundlag, bliver der tale om endelighed; det vil sige, at der ikke bliver tale om de efterreguleringer, der i mange år har været en torn i øjet både på kommunalpolitikere og i de kommunale forvaltninger.

Set i forhold til de eksisterende regler med et fælles grundlag bliver der nu tale om en garanti for den enkelte kommune. Det mener vi både er et gode og en forenkling, ligesom der er forenklinger for de kommuner, der vælger selvbudgettering.

Der indføres endvidere bedre muligheder for, at kommuner, der effektiviserer skatteligningen, får lov til at beholde den ekstra gevinst, der er ved det. Det er jo lidt mærkeligt at se udmeldingerne i pressen på det forslag, efter at vi i mange år har hørt på klagesange over, at det ikke kunne betale sig for kommunerne at yde en mere

effektiv ligningsindsats. Argumentet var, at kommunerne ligefrem satte penge til på at ligne bedre, fordi beløbene blev lagt i statskassen og ikke i kommunekasserne. Nu bliver der lavet om på det, og så er det også galt. Vi synes, det er et glimrende princip, at der nu bliver mulighed for, at kommunerne fuldt ud kan beholde gevinsten, så den ikke går ind i udligningen.

I min indledning sagde jeg, at der ud over forenklingerne i det kommunale udligningssystem bliver taget hensyn – det er jo sådan set en del af hele øvelsen – til Københavns Kommunes dårlige økonomi.

I Det Radikale Venstre har vi siden sidste efterår vidst – og det er der antagelig mange andre end os der også ved – at Københavns Kommune i 1996 vil komme til at mangle et pænt stykke over milliarder for at få sine budgetter til at hænge sammen for 1996. Det problem kunne man vælge at løse på mange forskellige måder; den måde, der er valgt her, er at lade kommunerne betale til hovedstaden, og det er der flere grunde til.

For det første er der hensynet til den overordnede økonomiske politik. Staten skal for at kunne begynde tilbagebetalingen af statsgælden holde meget igen med udgifterne i 1996 og 1997. Det var jo den plan, der blev lagt i 1993 med først at kickstarte økonomien i 1993 og 1994 af hensyn til beskæftigelsen og opsvinget, der skulle komme derefter, og dernæst begynde at stramme op, så målet kan nås og balancen i økonomien holdes. For statens virksomheder er der til finansloven næste år udmeldt besparelseskrav på 4 mia. kr.

Hjælpen til Københavns Kommune findes i dette forslag ved en ændring af udligningssystemet. Sagt på en anden måde: Det er altså ikke staten, der i år træder til og hjælper Københavns Kommune, det er kommunerne. Og her er det omkring 164 danske kommuner, der kommer til at bære byrderne ved udligningsreformen, og især de kommuner, der ligger i amterne omkring København, nemlig Frederiksborg, Roskilde og Københavns Amt, er inddraget i denne finansiering.

I Københavns Kommune bor der 557.000 mennesker, og 60 pct. af dem er på overførselsindkomster. Det synes vi i Det Radikale Venstre er nogle tankevækkende procenter, og jeg har i hvert fald ikke, før jeg kom med til de her forhandlinger, været klar over, at det så sådan ud. Samtidig er det sådan, at Københavns Kommune har masser af virksomheder og arbejdsplad-

ser, som tiltrækker arbejdskraft, og de, der arbejder på de arbejdspladser, bor altså præcis de steder – altså Frederiksborg, Roskilde og Københavns Amt, og derfor synes jeg, der er meget god logik i, at fordelingen er blevet på den her måde.

Jeg har utallige gange og også i dag hørt om Københavns Kommune og specielt den dårlige styring, mange mener kommunen har med et forældet magistratsstyre og manglende villighed til at ændre på tingene.

Jeg vil minde om, at Københavns Kommune sidste år i juni i en aftale med regeringen måtte gå ind på noget, der ligner, synes jeg, en håndfæstning for det statstilskud, man dengang fik. Sygehusvæsenet blev løftet over i Hovedstadens Sygehusfællesskab, som København dog stadig skal betale driften af. Københavnen blev desuden pålagt at sælge jord og fast ejendom for 3 mia. kr. – der blev lavet et ejendomselskab, Thor, til det formål – og endelig skal Københavns Kommune hvert kvartal indberette sin likviditet til Indenrigsministeriet.

Jeg ved ikke, om man på den baggrund kan tale om et fuldt og frit selvstyre i København, men selvstyret er i hvert fald efter vores opfattelse rammet noget kraftigt ind; Københavns Kommune *bliver* nødt til at prioritere.

Overborgmesterens første udmelding på det her, da han fik det at vide, var, at det alene ikke løste Københavns problemer. Men hertil kommer jo, at Københavns og Frederiksbergs Kommuner på linje med KL og Amdsrådsforeningen om ikke så lang tid skal forhandle bloktilskud med staten, og her bliver der så mulighed for igen at få set tingene efter og måske strammet yderligere op.

Jeg har ladet mig fortælle, at Borgerrepræsentationen i efteråret blev præsenteret for gode forslag, som andre kommuner for længst har gennemført, men som man end ikke er begyndt at tænke på i København. Mit håb er, at nogle af de ting kan blive bragt ind i forhandlingerne med Københavns Kommune.

Spørgsmålet om Københavns styrelse i fremtiden ligger for øjeblikket i Hovedstadskommisionen, og Folketinget vil inden for det næste år få præsenteret de forslag, der skal forbedre mulighederne for en bedre styring af hovedstaden.

Jeg vil godt sige, at Det Radikale Venstre sammen med Venstre og SF i Københavns Borgerrepræsentation har fået nedsat et udvalg, der arbejder med indførelse af bydelsråd i

hovedstaden, så decentralisering på et folkeligt grundlag får en chance i København. Jeg ved godt, at emnet ikke er på dagsordenen i dag, men jeg nævner det, fordi Københavns styring er en meget væsentlig del af hele den langsigtede øvelse, som disse lovforslag er en del af.

Og så endelig til selve fordelingsøvelsen, som har påkaldt sig så meget opmærksomhed. Den gør ondt mange steder, og den opfattes som uretfærdig for de kommuner, der gennem mange år har arbejdet for at holde kommuneskatterne nede. Hertil er der at sige, at fordelingen og udligningen, som den her er skruet sammen, skal tilgodese kommuner med mange sociale problemer. Der er således indført nye sociale kriterier i fordelingsøjemed, og der er samtidig givet forøget tilskud til kommuner med særligt lavt beskætningsgrundlag; faktisk får disse kommuner mere end fordoblet tilskuddet, idet man går fra et tilskud på 422 mio. kr. til et tilskud på 923 mio. kr. i 1996.

Man kan være enig eller uenig alt efter partitilhør i de lovforslag, der ligger her i dag, men jeg vil gerne tilsige lovforslagene Det Radikale Venstres støtte.

Frank Aaen (EL):

Jeg skal ikke bidrage til at trække debatten i langdrag.

Det er fremgået af diskussionen, at vi er meget godt tilfredse med det, der ligger; vi er tilfredse med, at der er blevet lagt mere vægt på de sociale kriterier, så det er høj arbejdsløshed, mange flytninge og indvandrere, der udløser tilskud, og at der gælder noget tilsvarende for de kriseramte boligområder. Vi støtter også finansieringsgarantien, der jo giver støtte til lavvækstkommuner, som har brug for hjælp.

Vi forstår i øvrigt ikke den megen snak om kommunalt selvstyre i den anledning. Det er for det første en frivillig ordning, for det andet er det selvfølgelig ikke primært ved udskrivningsgrundlagets fastlæggelse, selvstyret udfolder sig. Det er en teknisk øvelse, som det i bedste fald er økonomiudvalget, der bokser med, men ellers borgmesteren og administrationen i kommunen; det er ikke noget, der ellers er til egentlig demokratisk afgørelse, så derfor forstår jeg ikke de bemærkninger, der er kommet i den anledning.

Så er vi tilfredse med tilskyndelsen til den bedre skatteligning, hvor kommunerne kan beholde gevinsten ved en bedre ligning. Og jeg hører også til dem, der overhovedet ikke fatter

den kritik, som vi hører fra den borgerlige side, for det er sådan set noget, der har været ønsket fra borgerlige borgmestre, fordi man derved fik mulighed for at beholde pengene, hvis man lavede en ordentlig ligning. Og nu kan vi sige, at vi i hvert fald har frataget visse kommuner i det nordsjællandske enhver undskyldning for at undlade at ligne deres borgere ordentligt.

Så er vi også tilfredse med, at der er flere tåbelige kriterier, der er blevet fjernet fra systemet, f.eks. vejkriteriet, som vi ikke synes har noget som helst at gøre i sådan et system.

Systemet er blevet lidt mere gennemskueligt, om end ikke ret meget, så dog lidt mere – derunder, at der nu kommer tidsmæssig samtidighed; det vil sige, at der ikke skal være så mange forskellige afregninger frem og tilbage mellem staten og kommunerne.

Virkningen er, at rige kommuner skal betale til fattige, at velhavende omegnskommuner i Frederiksborg og Roskilde Amter betaler til København. Det er fint. Det har vi bestemt ikke ondt af. Det gælder også for provinsen, hvor omegnskommunerne skal betale til de store bykommuner, selv om der dog, når vi går ud i området, er steder, hvor vi gerne havde set en lidt bedre virkning af de justeringer, der sker, af de sociale kriterier.

Som sagt har vi i forhandlingerne lagt vægt på, at reformen ikke blev betalt af de store provinsbyer. De har nemlig også store sociale problemer – om end ikke i samme målestok som Københavns Kommune – og vi mente, at det var rimeligt, at man friholdt de store provinsbyer for at skulle deltage i den økonomiske forbedring, der bl.a. skulle ske for Københavns Kommune. Og vi støttede hele tiden i forhandlingerne, at den omfordelende virkning blev så stor som muligt.

Jeg vil gerne sige til regeringen – vi skælder tit ud på den – at vi er meget tilfredse med, at den i denne omgang faktisk lyttede til vores indvendinger, så vi også fik det forbedret i en retning, som vi ønskede.

Vi har ikke på nogen måde fået et perfekt udligningssystem. Det er blevet lidt bedre, men det er stadig væk en temmelig umulig størrelse at have med at gøre, og derfor vil jeg også gerne i dag give et tilsagn om, at hvis der er nogen, der vil være med i drøftelser, der mere grundlæggende vil lave systemet om med henblik på forenklinger og forbedring på lang sigt, er vi absolut meget villige til det.

Det, vi har til behandling i dag, løser langtfra de problemer, der er; Danmark er stadig væk socialt skævt. Det løser ikke alle de økonomiske problemer, heller ikke i København, som stadig væk har et hul i kassen, og det løser heller ikke, som andre har været inde på, de øvrige problemer, der er i Københavns Kommune.

Vi vil derfor gerne i dag sige til regeringen, at vi støtter, at der sker en forbedring af kommunernes samlede økonomi i de forhandlinger, der nu skal være om de økonomiske rammer for det kommende år.

Når der tales så meget om det kommunale selvstyre, bør det fastslås, at det største problem for selvstyret i virkeligheden er den økonomiske udhuling af kommunerne, der først og fremmest skete i den forrige regerings tid. Det var i virkeligheden dér, det begyndte at blive svært at få øje på selvstyret, fordi de økonomiske rammer i den grad blev strammet op. Jeg tror, at hvis man skulle gøre noget for det kommunale selvstyre, skulle man gøre en indsats for at løsne de økonomiske rammer for kommunerne, så de igen fik mulighed for at agere lidt mere frit.

Dér ved jeg selvfølgelig godt, at finansministeren vil komme og sige, at det er der ikke råd til. Og derfor vil jeg bare erindre om, at Enhedslisten allerede før jul kom med et forslag om, at man kunne finansiere 60.000 stillinger i den offentlige sektor med normale løn- og arbejdsvilkår på permanent basis. Hvis man medregner det, der spares i dagpenge, og det, der spares i aktiveringsmidler, så vil resultatet af en sådan indsats – altså etablering af 60.000 nye stillinger – for staten og de offentlige kasser være udgiftsneutral.

Vi tror, at et forslag i den retning vil kunne give en meget større forbedring for kommunerne end det her forslag og altså også vil kunne gøre det uden at slå bunden ud af finansministerens kasse.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Man har i den seneste tid i pressen kunnet se, at hr. Peter Duetoft fra CD har udtalt, at der ikke er indgået forlig med SF og Enhedslisten, men at det var sådan, at Enhedslisten – det var jo hr. Frank Aaen, der var oppe lige nu – blot kunne tiltræde forslaget.

Det ville være interessant i dag at få at vide, om det er sådan, at hr. Frank Aaen på Enhedslistens vegne kan sige: Vi tiltrådte bare forslaget, som det blev forelagt os, så godt var det. Og

hvis det ikke er tilfældet – hvad jeg kan betvivle, for det var ikke sådan, jeg hørte hr. Frank Aaen – ville det være interessant at høre, hvad det så er, Enhedslisten har fået.

Men som sagt vil jeg gerne have det bekræftet først, for jeg kan ikke forstå, man siger, at SF og Enhedslisten blot har nikket til forslaget, så det ville være rart med en be- eller afkræftelse.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Der foreligger ikke et af den slags natteforlig, som V og K nogle gange indgår i, hvor der er store underskrifter og alt muligt andet med, at sådan og sådan er det, og hvor man binder hinanden mange år ud i fremtiden. Sådan et forlig er der ikke indgået.

Vi fik forelagt et udkast, hvor vi så nogle problemer, bl.a. det problem, at nogle af de store provinskommuner kom til at tabe på det. Når man laver et forslag, der tager større sociale hensyn og lægger større vægt på at give støtte, hvor der er mange arbejdsløse, så fandt vi, at der var en fejlvirkning i den måde, det var skruet sammen på, og derfor bad vi om, at man f.eks. tog hensyn til de byer, der har store boligområder med sociale problemer; dér blev vi imødekommet, og det er vi meget tilfredse med.

(Kort bemærkning).

Villy Søvndal (SF):

Det er rart med den type retoriske spørgsmål a la: Er man holdt op med at slå sin kone? Jeg formoder, at Venstre som et erfarent, parlamentarisk parti ved, at når man forhandler stof, som det har været tilfældet her, så giver parterne hinanden indrømmelser afhængigt af argumenternes tyngde, og det er klart, at det ligger der også i dette forløb.

Der ligger, som det fremgår af fremsættelses-talen, en aftale på en række områder, og så ligger der et forlig på ét enkelt punkt, nemlig at frivilligheden er en given ting, der ikke kan opsiges; dér har partierne bundet hinanden. Så på det begrænsede område er der tale om et forlig, på de øvrige er der tale om en aftale – og selvfølgelig får man indflydelse, når man forhandler sådan noget som det her.

Sonja Albrink (CD):

Sidste gang vi behandlede et forslag om kommunal udligning, startede jeg min ordførertale med at konstatere, at udligning mellem kommunerne er en vanskelig sag. Jeg vil gerne starte med de samme ord i dag.

Hver gang vi lovgiver, forrykkes den økonomiske balance mellem kommunerne, og derfor er der, hver gang vi ændrer på udligningssystemet, grund til at se meget nøje på de forskellige konsekvenser, det tilsigtet eller utilsigtet giver.

I CD havde vi gerne set, som det også har forlydt i dag, at der havde været mere tid til at dykke ned i lovforslaget. Som jeg tidligere har sagt, er der mange tal, der skal holdes styr på: mål, vægte og skruer, man justerer på.

Ingen skal være i tvivl om, at vi i CD gerne vil være med til at hjælpe landets hovedstad, København, men vi vil gerne samtidig sige, at Københavns Kommune også selv må bidrage til at få orden i økonomien, for det er utrolig vigtigt for CD, at man dels hjælper selv, dels bliver hjulpet.

Udligningen har jeg redegjort for i en kort bemærkning, så den skal jeg ikke komme nærmere ind på. Hvad angår de øvrige elementer i lovforslaget, skal jeg heller ikke nærmere komme ind på disse, da tidligere ordførere har uddybet disse tilstrækkeligt.

Som tidligere sagt har CD nogle spørgsmål, som vi ønsker belyst under udvalgsbehandlingen, og vi kan selvfølgelig på nuværende tidspunkt sige, at vi støtter lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Jeg vil gerne spørge fru Sonja Albrink fra CD, om der foreligger et forlig, hvor CD, Enhedslisten og SF er blevet enige om noget, eller om det er rigtigt, som hr. Duetoft siger, at de bare har fået forelagt noget, som de så stemmer for, for jeg går ud fra, at fru Sonja Albrink kan huske, at incitamentet for CD til at gå ind i regeringen var at holde SF ude fra indflydelse. Derfor kunne det være interessant at høre, om der på bare et lille bitte område er et forlig eller ej.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Jeg må starte med at fortælle hr. Donner, at vi sidste år havde et lovforslag, der omhandlede kommunal udligning. Der står i bemærkningerne, at man skal tage dette op i året 1995. Det er faktisk dét, der står, og derved har CD tilkendegivet, at vi ønsker at kigge på den kommunale udligning.

Hvad angår forlig, så er forliget, som det blev sagt af hr. Villy Søvndal, den sidste lille brik med hensyn til budgetøkonomien.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Det vil sige, at man kan konstatere, at SF, Enhedslisten og CD har indgået et forlig, skønt CD netop sagde, at man gik ind i regeringen for at holde SF uden for indflydelse. Det synes jeg egentlig var en mærkelig begrundelse for at gå ind i en regering, men det sagde man altså. Nu erkender man så, at man har lavet et forlig, og det er da interessant.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Nu kan man altid sige til Folketinget, at man er indstillet på at kigge på noget; det er jo rimelig risikofrit. Det er det også at sige, at man er indstillet på at kigge på den kommunale udligning.

Det politiske i denne sag optager mig rimelig meget, og derfor vil jeg ud over at spørge om, hvori den hårfine forskel på en aftale og et forlig egentlig består – det kan vi måske få nedsat en studiegruppe, der nærmere kan behandle – gerne spørge fru Sonja Albrink, om hun har den opfattelse, at den aftale – det må det jo mindst være – hvori CD på den ene side og Enhedslisten på den anden side er parter, er en sådan aftale om den kommunale økonomi for de næste mange år, der er bedst tjent med, at halvdelen af det parlamentariske spekter i dette land sættes uden for indflydelse.

Den fg. formand (Helge Sander):

Så har næsten alle i salen bedt om korte bemærkninger. Vi starter med hr. Hans Christian Schmidt.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg kan forstå på fru Sonja Albrink, at der her er tale om en aftale og ikke et forlig. Er fru Sonja Albrink så af den opfattelse – da det er af den store betydning set med CD's øjne – at man også vil have mulighed for at få åbnet op for det, så vi kan få en tilbundsgående debat i Kommunaludvalget med mulighed for, at man kan lave ændringer og genforhandle hele forslaget, hvad det jo i sandhed trænger til? Er det fru Sonja Albrinks opfattelse, at dét er muligt, idet det kun er en aftale?

Så vil jeg sige, at man som tilhører til Enhedslisten og SF og nu sidst CD ikke kan lade være med at lægge mærke til den store forskel, der er på, med hvilken begejstring SF og Enhedslisten taler om den her sejr, og så på, hvordan det

nærmest helt skal forbigås, hvad CD har fået ud af det.

Jeg kunne da godt tænke mig, at vi, hvis det er muligt, kom lidt mere ind på, hvilke mærkesager det er, der er gået igennem her. Jeg har altså svært ved at få øje på meget andet end en god venstredrejning, hvor SF og Enhedslisten har fået alt for meget.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Jeg forstår, at vi nu har nået punktet, hvor der skal drilles. Jeg undrer mig over hr. Ole Donners problematisering af det punkt, hvor de fem partier er enige om, at der er indgået et forlig. Der står, som det fremgår af fremsættelsestalen fra indenrigsministeren, at der er enighed mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten om, at denne frivillighed, altså frivilligheden for kommunerne, ikke kan ændres, medmindre partierne er enige herom.

Man kan nu spørge ud over salen: Er der nogen andre partier i Folketinget, der ville være indstillet på at fjerne den frivillighed? Mener Venstre ikke, mener Det Konservative Folkeparti ikke, mener Fremskridtspartiet ikke, at den frivillighed og dermed den kommunale selvbestemmelsesret, der ligger i den måde, som forslaget er skruet sammen på, er noget, man ønsker at bevare?

Ellers må jeg sige, at hvis et punkt, som der tilsyneladende er bred enighed om, og som, hvis det kom til afstemning i Folketinget, ville samle et enigt Folketing, skulle gøres til et problem, og hvis det, at regeringen – selvfølgelig inklusive CD – har indgået en sådan aftale, et sådant forlig, hvor vi i en periode fremover har bundet os til hinanden, men også i enighed, forstår jeg, med det, Venstre og De Konservative og Fremskridtspartiet mener på det her punkt, skal gøres til et problem, så synes jeg, det er lidt søgt.

Det er lidt søgt, hvis det er dét, der skal problematiseres her ved afslutningen af denne, synes jeg, ret væsentlige debat.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Jeg vil blot bekræfte, at der som sagt har fundet en forhandling sted. Der er lavet en aftale mellem partierne, og så er der lavet et forlig på det snævre punkt, der drejer sig om frivillighed.

Men da alle ordførere i deres ordførertale har lagt vægt på det kommunale selvstyre, så er det svært at forstå ophidselsen, medmindre vi er

ved et punkt, hvor det hele segner i taktik og strategi og fuldstændig er fjernet fra den virkelige verden.

Må jeg så godt i øvrigt rose CD, og det er ikke noget, jeg gør til daglig, så det er på den måde et historisk øjeblik. Jeg synes, det har været behageligt for en gangs skyld at være fri af alle de taktiske vurderinger, for jeg synes, det er underligt for et parti at have som eksistensberettigelse at holde et andet parti ude. Og dér har det været meget behageligt i stedet for kun taktik at forhandle om noget, der mindede om virkeligheden, som altså var sagligt begrundet. Og det vil jeg godt rose CD for.

Jeg vil så sige til Enhedslisten, at de skal være meget opmærksom på, at vi har trukket dem med ind i et forlig.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Til Venstres og De Konservatives ordførere har jeg faktisk lyst til at sige, at jeg synes, man skal holde op med at sidde og hyle ude på sidelinjen. Se at komme i arbejdstøjet og lad os få en god udvalgsbehandling og så få dette lovforslag vedtaget.

Hvad har CD fået ud af det? Ja, vi har da haft indflydelse på, at det er blevet strammet op over for Københavns Kommune, at man nu skal tage sig sammen, og der er da lavet overgangsordninger, så jeg synes ærligt talt, at vi har haft en pæn indflydelse på det lovforslag, der ligger her.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Hr. Ole Stavad undrede sig lidt over, hvorfor jeg gik på talerstolen og spurgte CD's ordfører om forskellige ting. Men det er klart, at når man hører hr. Villy Søvnald fra SF og ordføreren for Enhedslisten tale om en aftale og et forlig, så er jeg nok sådan indstillet, at jeg faktisk tror på det, når de to partier siger, at de har fået en aftale og et forlig. Derfor synes jeg, det er interessant at spørge fru Sonja Albrink, om det er rigtigt, at der er tale om det, når et fremtrædende medlem, hr. Duetoft, siger: Det passer ikke. CD har bare fået noget lagt frem, som de har støttet.

Så kunne der jo godt være grund til at stille det spørgsmål, specielt fordi næsten det eneste punkt, CD havde på programmet, var, at de gik med i regeringen for at holde nogle ude, og så går de altså nu ind og laver forlig endnu længe-re til venstre.

Så vil jeg gerne sige til fru Sonja Albrink, som opfordrer Venstre og De Konservative til at trække i arbejdstøjet: Jamen det er da udmærket at trække i arbejdstøjet og gå med til noget, men jeg synes, CD skifter arbejdstøj lidt tit; det er dels til den ene side og dels til den anden side, og de farer bare rundt. Det skal man også passe på med. Man skal også passe på, at man ikke mister sin identitet.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Jeg kan godt selv se, at vi nærmer os det stadium, hvor der ikke kan siges så forfærdelig meget nyt. Det var bare fru Sonja Albrinks side-linje, der kaldte mig herop. Den kan man jo gå ud på, men man kan også blive anbragt derude. Man kan kort sagt komme i den situation, at man aldrig nogen sinde kommer ind på banen, og den situation var Venstre, Fremskridtspartiet og Det Konservative Folkeparti i. Der var ingen, der så meget som rettede en telefonisk henvendelse til os.

(Kort bemærkning).

Ole Stavad (S):

Nu har hr. Ole Donner jo den meget store fordel, at han her i huset kun har mulighed for at forhandle til én side. Hvis man står helt ude i siden selv, så er der jo ingen valgmuligheder til to sider. Den situation befinder vi andre os ikke i.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Holdspillet er jo en god kunst, og dertil har man somme tider nogle sidelinjer; dér kan nogle blive placeret, og somme tider kan disse være så heldige, at der findes nogle på banen, som siger, at vi skal have alle med herud. Og jeg synes, det er stærkt beklageligt, at vi i dag skal høre, at indenrigsministeren har overhørt fru Sonja Albrinks henstilling om, at De Konservative og Venstre bliver bragt med på banen. Det synes ikke at være rimeligt blandt tre regeringspartier, når én så stærkt ønsker to partier med ind på banen, at man så overhovedet ikke fortæller dem, at der er kamp den dag.

(Kort bemærkning).

Ole Donner (FP):

Nu siger hr. Stavad, at man står så langt ude, at man kun kan forhandle til én side. Det er en typisk gammeldags betonsocialdemokrat, der siger sådan. Man har ikke fundet ud af, at det er

en cirkel, man befinder sig på. Vi har lavet masser af aftaler med Enhedslisten og SF og stemt sammen med dem på utallige områder. Hele det politiske spekter er rundt og ikke bare en linje. Og så er jeg i øvrigt også nogle gange i tvivl om, hvem der står yderst på den linje. Der er nogle gange, hvor Venstre har overhalet os indenom.

(Kort bemærkning).

Sonja Albrink (CD):

Til hr. Donner vil jeg gerne have lov til at sige, at i CD tager vi stilling fra sag til sag; kald det så, at vi har forskelligt arbejdstøj på, men vi tager stilling fra sag til sag.

Til Venstres ordfører vil jeg gerne sige, at i CD har vi altid, når man har nogle lovforslag på programmet, sagt, at for os er det meget afgørende, at man får så brede forlig som muligt, for det synes vi tjener befolkningen bedst.

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Jeg vil gerne takke ordførerne for det brede flertal i Folketinget, som støtter lovforslaget. Det gør jeg, fordi jeg tror, der har været almindelig enighed om i mange år, at det var nødvendigt, at vi fik gjort noget ved selve systemet, når det gjaldt udligning. Jeg har i tidens løb lagt mærke til mange folketingspolitikere, som har efterlyst et mere enkelt system. Der er også en del af dem, der har været på talerstolen her i dag, og som tilsyneladende ikke er villige til at gå til biddet nu, der faktisk også har været inde på den tankegang.

Der vil jeg godt tage fat i hr. Torben Rechen-dorff, som sagde, at selv med den allerbedste vilje var det ham ikke muligt at finde ud af, hvad det er for en forenkling, der ligger her. Så må jeg sige, at så har hr. Torben Rechen-dorff enten ikke ret megen vilje eller ret megen fantasi. Det kan nemlig gøres op meget, meget enkelt.

Et enkelt eksempel: Der er tale om, at for dem, der vælger selvbudgettering, vil der kun være tale om én efterregulering i modsætning til det nuværende system, hvor der er tale om fire efterreguleringer.

Jeg synes, det er rimeligt, at vi i regeringen har lagt øre til alle de kommunalfolk, som i tidens løb og med rette har jamret over de mange efterreguleringer. For dem, der vælger statsgarantien, bliver der gjort rent bord med det samme; det vil sige, det er endnu mere enkelt, og derfor synes jeg, det er urimeligt, at man end ikke vil tage det, der er selve hovedsigtet, til sig.

Så kan man være uenig om de sociale konsekvenser, det har. Men i selve hovedsigtet vil der være en klar forenkling i det daglige omkring budgetlægning, omkring budgetsikkerhed og alt dette her i kommunerne; det kan man dog ikke sige ikke eksisterer.

Så vil jeg godt kvittere over for hr. Ole Stavad for hans understregning af, at det, som man kan aflæse i tabelværkerne, jo kun er et lille hjørne af det, der sker nu. Det er nemlig det, der har med omlægningen af de sociale kriterier at gøre. Det, som man naturligvis ikke kan aflæse, er virkningen for den enkelte kommune, når man tager hele billedet med. Der er nemlig mange faktorer, som vi ikke kan gøre op på forhånd.

Én af dem – og det er selvfølgelig den væsentligste – er, hvilken budgetform de vælger, og dér er de fuldstændig frit stillet. Det kan vi ikke på forhånd gøre op, for kunne vi det, så var der jo ikke tale om nogen frivillig ordning. En anden ting, som vi heller ikke kan tælle med, er spørgsmålet om den særlige pulje, der er til dårligt stillede kommuner. Den sættes nu op fra 103 mio. kr. til 120 mio. kr. Vi kan ikke på forhånd sige, hvilke kommuner der vil få andel i den, men det er vigtigt at tage det med, når man skal vurdere det samlede billede.

Til Venstres ordfører har jeg en enkelt bemærkning: Jeg forstod, at der skulle være et eller andet meget suspekt i, at man, når man laver en så stor reform som den, der er tale om her, så for hvert eneste lille skridt, man tager, laver nogle edb-udskrifter og ser, hvad dette ene kriterium så betyder.

Det er nu engang sådan, at når man skal lave sit arbejde ordentligt, går man frem skridt for skridt. Venstres ordfører gættede på, at der nok måtte være lavet en 12-15 udskrifter eller kørsler. Jeg kan forestille mig, der er lavet mange, mange flere. Jeg kender ikke dem alle sammen – jeg blander mig ikke i teknikernes arbejde – men i betragtning af, at der er 17 forskellige kriterier i udligningssystemet i dag, ville det dog være rimeligt, at der i hvert fald fandtes 17. Og hvad er der forkert ved det? Det er da den eneste måde, man kan arbejde seriøst på.

Så er der flere, der har været inde på spørgsmålet om vejkriteriet, og i den forbindelse skal jeg blot sige, at det afbalancerer vi jo ved, at vi ved afskaffelsen af vejkriteriet lægger yderligere det helt nye ind, at man giver hver kommune et grundbeløb på 7,5 mio. kr., og det vil alt andet lige være med til at skabe en afbalancering.

Så til det spørgsmål, som så mange har været dybt, dybt optaget af, nemlig: Er der tale om et forlig, eller er der tale om en aftale? Det undrer mig en lille smule, at så erfarne og trænede folk her i salen, som har indgået masser af aftaler i årenes løb, og som har indgået masser af forlig i årenes løb, gør dette til et stort drama. Jeg vil godt gentage, hvad flere af ordførerne har sagt:

Den binding, som de partier, der har indgået en stemmeaftale, har lagt på hinanden, går alene på spørgsmålet om frivilligheden, og den binding rækker ud over det tidspunkt, hvor vi stemmer dette lovforslag igennem i Folketinget. Der står nemlig: »Der er enighed mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti og Enhedslisten om, at denne frivillighed ikke kan ændres, medmindre partierne er enige herom.«

Hvorfor har vi fundet det væsentligt at understrege lige præcis det, mens det andet bare er en aftale om, at vi er enige om at føre dette igennem Folketinget?

Svaret på det er jo, at det er magtpåliggende for os i regeringen at understrege over for den kommunale verden, over for den enkelte kommune, at der ikke er nogen intentioner overhovedet hverken hos den ene eller den anden part om, at dette skal føre til noget, der er mere vidtgående.

Jeg tror, det var hr. Torben Rechendorff, der forsøgte at tyde noget, som vel nærmest skulle være min indre drømmeverden, og i den skulle der befinde sig et fænomen, der hed enhedsskat. Det er jeg absolut ikke bekendt med, så det er ikke drømmetydningsbranchen, jeg vil anbefale hr. Torben Rechendorff at begive sig ind i.

Det, der ligger i det, er, at vi tværtimod har ønsket, så stærkt som det overhovedet var muligt, at understrege den frivillighed, som hele dette system bygger på; vi lægger stor vægt på, at den ikke bagefter af nogen af parterne kan blive forsøgt yderligere udtyndet eller yderligere omformuleret eller strammet eller noget andet i den retning.

Det er så magtpåliggende for os at få givet det signal til den kommunale verden, for der er jo her i salen folk, der straks begynder at forsøge at skævfortolke og fejlfortolke det, så derfor er jeg endda særdeles tilfreds med, at vi har fået den formulering med i fremsættelsestalen. Det var måske ligefrem udtryk for en vis forudseenhed med hensyn til, at Venstre og De Konservative ville forsøge at bilde omverdenen ind, at der lå nogle helt andre og skjulte dagsordener bag den frivillighed, som vi her har fundet grund til at understrege.

Det med at lave en statsgaranti er jo i øvrigt heller ikke noget nyt i det kommunale udligningssystem. Tidligere har der været tale om det i forhold til kommunerne som helhed. Det, vi siger nu, er, at vi gerne vil give det tilbud eller den fremstrakte hånd til den enkelte kommune, så de kan få lejlighed til at benytte sig af det. At det skulle være udtryk for centralisme, synes jeg er meget vanskeligt at forstå. Det er det modsatte af centralisme.

Man kunne måske sige, at det tidligere har været centralisme, når det alene var noget, man gav som tilbud til de kommunale hovedorganisationer. Nu er det ude omkring i den enkelte kommune, man får muligheden for at tage stilling til, om man ønsker den selvbudgettering, som mange uden tvivl vil vælge, eller om man ønsker den sikkerhed, der ligger i at tage den garanti, som vi hermed nu introducerer direkte i forhold til det decentrale Danmark.

Så var hr. Thor Pedersen i en lidt følelsesfuld tale inde på, at her var der tale om, at vi nu fjernede os fra de objektive kriterier, og fra nu af var det hele et spørgsmål om vernetjenester; det var et spørgsmål om, at der var nogle kommuner, som man holdt mere af end andre, og så indrettede man bare udligningssystemet sådan, at regnskabet kom til at passe for dem.

Jeg synes, at ordførerne her under debatten i dag meget godt har illustreret, at påstanden om, at det specielt er nogle store bykommuner, som vi alene har fokus på i denne sammenhæng, jo slet ikke holder. Jeg tror, det var hr. Ole Stavad, der stærkt understregede det, eller også var det hr. Villy Søvnald i sin tale.

Jeg synes også, at det er lidt af en tilsnigelse at forsøge at skildre det, som om udligningssystemet og de vægte, man har haft på kriterierne, tidligere har været udtryk for en højere videnskabelig retfærdighed. Det er der ikke tale om. Der er tale om, at det er objektive kriterier, men hvor valget af de kriterier naturligvis også har en vis politisk vægtning. At påstå andet er ikke korrekt.

Det er jo også sådan, at tidligere regeringer i årenes løb gentagne gange selv har været inde undervejs i et budgetår at ændre på de balanceforhold, der var imellem de enkelte kommuner. Nogle af dem er såmænd også kommet meget sent i folketingssamlingen. Jeg kan nævne, at i 1985 fremsatte Venstreministeren Britta Schall Holberg den 24. april et lovforslag, der bl.a. indeholdt tilskudsned sættelser for 1986. Året efter var Britta Schall Holberg igen på banen.

Det var lidt tidligere i folketingssamlingen, det var omkring juletid, og dér var der tale om at lave en afgift på 20 pct. på visse kommunale anlægsudgifter for det kommende år.

Hr. Knud Enggaard har også på samme måde været inde at lave regler, og det var såmænd så sent som den 14. maj 1986, altså så sent i folketingssamlingen; det var regler om deponering i tilfælde af realvækststigninger i kommuner og amtskommuner, i 1987 var man inde i forbindelse med skatteloftet, i 1985, tror jeg det var, har der været et forslag om straffeafgifter, og sådan kunne jeg blive ved.

Derfor vil jeg helt stilfærdigt sige: Skulle vi dog ikke tage og skrotte den dobbeltmoral. Alle regeringer i tidens løb er kommet med ændringer, der har fundamental betydning for den økonomi, der nu engang skal tilrettelægges ude i den enkelte kommune, og hver gang er det gået på præcis samme måde: De kommuner, der har tabt ved det, har protesteret, og de, der ikke har tabt ved det, har naturligvis ikke protesteret. Nogle har bare været stilfærdige og har nikket til det, andre har deltaget i den offentlige debat.

Derfor er det meget vigtigt, at vi forstår, at det, der er tale om her, er – og det siger jeg også lidt som en kommentar til spørgsmålet om, hvorfor vi kommer med dette lovforslag nu – at når vi kommer med det nu, så er det, fordi vi ganske enkelt ikke synes, at det vil være fair over for den kommunale verden, hvis vi som en af de første ting i den ny folketingssamling gik hen og ændrede på noget, der havde grundlæggende indflydelse på den kommunale økonomi.

Vi synes, det er fair, at vi lægger det på bordet, inden man indgår de økonomiske aftaler, der skal gælde for næste budgetår. Og jeg kan jo forstå på de eksempler, som jeg her har nævnt, at præcis den samme holdning har tidligere regeringer også haft: at det er mest ordentligt i forhold til den kommunale verden, at man ved, hvad det er for nogle klodser, der er at bygge med, når vi skal afslutte de forhandlinger, der skal være på plads omkring Skt. Hans.

(Kort bemærkning).

Hans Christian Schmidt (V):

Jeg må sige til indenrigsministeren, at jeg ikke forstår, at man ikke har fundet anledning til i det mindste, om det så blot var med et døgnvarsler, at orientere KL og Amtsrådsforeningen – sende det til høring, om man vil. Jeg forstår det ikke, jeg kan ikke se, at det er udtryk

for, at man har en dyb respekt for disse to organisationer.

Jeg hørte også, at indenrigsministeren talte om dobbeltmoral. Jeg har udtrykt så stærkt, som jeg kunne, i de indledende bemærkninger, hvordan jeg oplevede at blive kaldt over og tro – fordi man får det sådan serveret – at her var der tale om, at man skulle til at kigge lidt på en ordning, vi skulle løse sammen, for derefter næste morgen at kunne konstatere, at det hele var afklaret. Det var en ubehagelig oplevelse, som jeg gerne havde været foruden.

Jeg har en bemærkning til selvbudgettering: kun én regulering taler man om. Kommunale folk har ønsket det i flere år – jeg har en kronik liggende skrevet af KL's formand, Evan Jensen, som beskriver, at han synes, at det er en god ting, hvis man får reguleret, når den faktiske regulering er der. Jeg ved ikke, om det er det samme, man forstår ved det.

Vi hørte også om edb-kørsler – hvor mange der er kørt. Jeg er glad for, at der er kørt så mange, og jeg glæder mig til at dykke ned i det talmateriale, for det bliver god læsning. Jeg længes næsten efter det, for det kunne måske give nogle forklaringer på det her, som synes mere og mere uoverskueligt, og som jo bestemt ikke er blevet mere forenklet af, at nogle har forsøgt her at forklare, hvordan det er skruet sammen. Så jeg glæder mig til opklaringens øjeblik, hvor vi kan se hele det talmateriale.

Må jeg så lige til sidst sige: Jeg synes måske nok, det er i overkanten, at man roser sig af, at der bliver afsat 20 mio. kr. til § 19, stk. 1, altså de særlig vanskeligt stillede kommuner. Efter det samme lovforslag, jeg står med, står der i bemærkningerne, side 23, knap 10 mio. kr. i 1996; dette blot til orientering.

(Kort bemærkning).

Torben Rechendorff (KF):

Nu har det jo knebet med enigheden, kan man godt sige. Derfor har jeg lyst til at sige til indenrigsministeren, at jeg er enig med indenrigsministeren i, at tidspunktet for at få det her på plads er det rigtige. Jeg startede faktisk min tale med at sige, at det siger sig selv, at regeringen ikke kan gå til forhandling med de kommunale organisationer, uden at dette er på plads.

Jeg har ikke fået noget tilfredsstillende svar – det har jeg jo heller ikke noget krav på – men jeg konstaterer, at jeg ikke har fået noget tilfredsstillende svar på det spørgsmål, der lyder: Når regeringen proklamerer dette lovforslag i sin

åbningsredegørelse – den blev mig bekendt givet den 3. eller 4. oktober i fjor – hvad er så baggrunden for, at Folketinget får siger og skriver 16 arbejdsdage til dette kæmpemæssige projekt? Hvordan skal det overhovedet kunne lade sig gøre? Det er det ene, jeg vil spørge om.

Det andet, jeg vil spørge om, handler selvfølgelig om egoisme. Det handler nemlig om Det Konservative Folkepartis forhandlingsvilje. Vi har forsøgt i en række sager at lægge en åben indstilling til begrebet forhandling frem. Sådan kan ministeren jo umuligt have opfattet det, for jeg savner et sagligt svar på mit spørgsmål: Hvad er dog årsagen til, at man ikke på et langt, langt tidligere tidspunkt – og det vil formentlig sige for 2 måneder siden – spurgte Det Konservative Folkeparti – jeg nøjes med at tale på Det Konservative Folkepartis vegne – om vi ville deltage i det forudgående arbejde med en udligningsreform? Så kunne vi da selv have taget stilling til, om vi ville eller ej.

Jeg får vel ikke indenrigsministeren til at indrømme, at den metode, indenrigsministeren anvendte, var helt urimelig, men jeg spørger bare: Hvad er det, havde jeg nær sagt, vi har gjort, siden man overhovedet ikke har kontaktet os, men har foretrukket SF og Enhedslisten, hvis begehjælp, hvad enten den er boblende eller ej, jeg godt forstår?

Indenrigsministeren (Birte Weiss):

Venstres ordfører spørger, hvorfor vi overhovedet ikke har haft nogen kontakt til KL og Amtsrådsforeningen om alt dette her. Til det er svaret: En lang række af de principper, der er tale om her, har igennem mange måneder været diskuteret i det, der hedder Finansieringsudvalget – i det sidder også begge de kommunale organisationer. Der har det været sådan, at man ikke har været enig om de principper. Nogle dele af det har man syntes var en god idé, andre har man ikke syntes var en god idé.

I praksis er det jo sådan, at så går en regering videre med sit arbejde. Vi har derefter selv været ude i en lang, lang række forskellige overvejelser om: Hvordan kan man bedst muligt få den forenkling, som er hovedmålet med det, samtidig med – og det vedkender jeg mig meget gerne – at vi gerne ville have en mere social profil på udligningen? Hvordan får vi det til at gå op i en højere enhed?

Det er heller ikke korrekt at sige, at KL og Amtsrådsforeningen slet ikke, efter at lovforslaget har været færdigt, har været orienteret om

det. Dagen før, det blev fremsat i Folketinget, blev der holdt et møde i Finansieringsudvalget, hvor parterne var til stede og fik en introduktion til, hvad det var, vi ville lægge frem.

Derfor synes jeg, at det er relevant at pege på – det var det, jeg gjorde i mit første svar – at når der pludselig opstår en mulighed for at lægge noget frem, der betyder, at vi ikke kommer i den situation, at de kommunale parter må købe katten i sækken under de økonomiske forhandlinger, som vi skal have om ganske kort tid, har vi en pligt til at lægge lovforslaget frem i Folketinget, og det er det, der er sket.

Det ville naturligvis – og det vil jeg da godt medgive hr. Torben Rechendorff – have været rarere, hvis der var gået hul på bylden for 2 eller 3 måneder siden, men som jeg beskrev, er det jo en situation, som alle regeringer har prøvet at være i.

Så vil jeg også godt lige kommentere spørgsmålet om, hvem der kan få indflydelse på dette her i det videre arbejde. Jeg håber meget, at alle Folketingets partier, i hvert fald Venstre og De Konservative, er villige til at indgå som en aktiv part i arbejdet.

Det er vigtigt, at vi også får fjernet den, synes jeg, helt skæve opfattelse af, at der ikke er nogen muligheder for at deltage i et aktivt udvalgsarbejde. Vi vil i Indenrigsministeriet stå på tærerne for at besvare et hvilket som helst spørgsmål, som der findes svar på, men hvis det er sådan, at man kommer og afkræver os svar på, hvordan virkningen vil være helt ned i den mindste detalje for den enkelte kommune, er vi nødt til at sige, at det kun er kommunen selv, der kan give det svar. Det kan de nemlig først på det tidspunkt, hvor de har taget stilling til, om de vil vælge selvbudgetteringen, eller om de vil vælge statsgarantien.

Derfor vil det naturligvis også være sådan, at vi ikke kan levere edb-kørsler, der viser det, der end ikke er truffet beslutning om endnu i den enkelte kommune. Jeg siger det blot for at dæmpe det forventningsniveau, som Venstres ordfører tilsyneladende gav udtryk for.

Jeg vil også godt lige benytte lejligheden til at minde om, at da vi sidste år lagde nogle forslag til ændret udligning frem, da var Venstre og De Konservative imod. Man var imod, at der kom – for at bruge mit udtryk fra før – en mere social profil på udligningen, og derfor er det vel ikke helt ejendommeligt, at vi i praksis med den viden og de erfaringer, vi havde fra sidste år, så siger: Hvem var det egentlig, der stemte for det

sidste lovforslag? Jo, det var dem, der lå til venstre for regeringen.

På den baggrund burde det ikke komme voldsomt meget bag på hverken Venstre eller Det Konservative Folkeparti, at vi arbejder videre på det grundlag, som vi med rette – politisk rette – skabte sidst. Og med rette mener jeg, at det jo ikke er nogen hemmelighed, at denne regering faktisk har et stærkt ønske om at få skabt en bedre fordeling også på det sociale område. Derfor synes jeg nok, at jeg aner en antydning af en falsk tone i den måde, som både hr. Torben Rechendorff og Venstres ordfører argumenterer på.

Men jeg vil godt slutte med at henvise til fru Sonja Albrinks indlæg. Jeg mener nemlig, at der var tre meget vigtige pointer i det: For det første påvisningen af, at CD i de forhandlinger, der har været, også har noget, der havde tråde tilbage til sidste år. Sidste år var vi nemlig inde i en lang række diskussioner om, hvordan man kunne sikre, at der var et stærkere incitament til ligning ude i kommunerne.

Det er det, vi har taget op denne gang. Det var et løfte, der blev afgivet i betænkningen sidste år; nu er det indfriet. Og jeg vil godt minde både Venstre og De Konservative om, at det faktisk er borgmestre fra borgerligt styrede kommuner, som gentagne gange har svunget sig i den offentlige debat om, at det overhovedet ikke kunne betale sig at lave en effektiv ligning, fordi man ikke fik lov til at beholde pengene. Jeg kan fra Venstre nævne borgmester Fabrin, fra Det Konservative Folkeparti borgmester Thoft osv. osv.

Det vil sige, at det er ønsker, der har groet i de pågældende partiers egen have, og derfor er det selvfølgelig en smule skævt, hvis jeg skal sige det meget neddæmpet, at det nu bliver betragtet som et overgreb i forhold til den enkelte borger. Det, vi har gjort, er, at dér har vi lyttet til borgerlige borgmestre, vi har fundet en metode til at indfri det, som vi diskuterede sidste år, og så enkelt er det.

Jeg vil også godt citere fru Sonja Albrink for hendes allersidste bemærkning, nemlig at det, det handler om nu, er, at Kommunaludvalget skal i arbejdstøjet. Der ligger med de forenklingsmuligheder, der er lagt op til her, for den enkelte kommune en langt mere gennemskuelig hverdag omkring det at lægge budget. Der er langt bedre mulighed for at få forklaret den enkelte borger, hvad det er, man lægger vægt på, når der skal foretages udligninger imellem de enkelte landsdele.

Jeg skal medgive, at matematikken i dette her såmænd ikke er blevet meget mere gennemskuelig, end den altid har været. Men det, der er det afgørende, er jo heller ikke matematikken; det er spørgsmålet om, hvordan det kommer til at fungere i den enkelte kommunalbestyrelse, og dér er det nu engang sådan, at det er væsentlig nemmere at operere med noget, hvor der er en høj grad af samtidighed og overskuelighed med hensyn til, hvordan den økonomiske situation vil være i den enkelte kommune.

Og det er såmænd også en af de ting, der har været hovedhensigten, og derfor vil jeg godt afslutte debatten med endnu en gang at takke det brede flertal af ordførere, som på forhånd har tilsluttet sig forslaget. Og så håber jeg, at familieskaren vil vokse undervejs.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den fg. formand (Helge Sander):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Den fg. formand (Helge Sander):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af Folketinget Søren Søndergaard (EL), Keld Albrechtsen (EL), Anne Baastrup (SF) og Gert Petersen (SF) har meddelt mig, at de ønsker at stille følgende forespørgsel til udenrigsministeren:

»Hvilke konsekvenser vil regeringen drage af, at Udenrigsministeriet – bl.a. til brug for asylmyndighederne – har videregivet mangelfulde oplysninger om menneskerettighedssituationen